

**EK-95: ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 20. HUKUK  
DAİRESİNİN 29 MAYIS 2019 TARİH VE E.2017/1161,  
K.2019/642 SAYILI GEREKÇELİ KARARI\***

**T.C.  
ANKARA  
BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ  
20. HUKUK DAİRESİ**

**TÜRK MİLLETİ ADINA  
KARAR**

**ESAS NO** : 2017/1161 Esas  
**CELSE NO** : 9

**BAŞKAN** : DÖNDÜ DENİZ BİLİR 31413  
**HAKİM** : EROL KAPLAN 42473  
**HAKİM** : KAMİL ERSİN ORTAÇ 95073  
**KATİP** : NUMAN ÇİLESİZ 100225

**İNCELENEN KARARIN**

**MAHKEMESİ** : ANKARA 2. FİKRİ VE SINAÎ HAKLAR HUKUK  
MAHKEMESİ

**TARİHİ** : 12/07/2017

**NUMARASI** : 2012/49 E. - 2017/292 K.

**DAVACI** : KEMAL GÖZLER - (T.C. No: ....)  
**VEKİLİ** : Av. FAHRETTİN KAYHAN - ... ANKARA

**DAVALILAR** : 1-RAMAZAN ÇAĞLAYAN - (T.C. No:....)  
: 2-SEÇKİN YAYINCILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.  
**VEKİLİ** : Av. MEHMET KAAN KOÇALİ - ... ANKARA

**DAVANIN KONUSU** : Eserden Usulsüz Alıntı Sebebiyle Tecavüzün Tespit ve  
Ref'i, Maddi ve Manevi Tazminat,

Taraflar arasında görülen davada Ankara 2. Fikri ve Sınâî Haklar Hukuk Mahkemesi'nce verilen 12/07/2017 tarih ve 2012/49 E. - 2017/292 K. sayılı kararın Dai-remizce incelenmesi davalılar tarafından istenmiş ve istinaf dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

\* Burada yayınlanan kararın metni, orijinal karar ile birebir aynıdır. Ancak metnin sayfa düzeni ve punto büyüklüğü değişmiştir. Asıl mahkeme kararı, A4 boyutunda ve 40 sayfa uzunluğundadır.

**TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ:** Davacı vekili, müvekkilinin "İDARE HUKUKU" isimli iki ciltten oluşan Bursa 2003 tarihli "İDARE HUKUKU" isimli eserin sahibi olduğunu, davalı Ramazan Çağlayan'ın da diğer davalı şirket tarafından yayımlanan Ankara 2011 tarihli "İDARİ YARGILAMA HUKUKU" isimli eserin sahibi bulunduğunu, davalının kitabının "İptal Davasının Konusu İdari İşlemler (S.277-292), İptal Davasında İptal Sebepleri (S.305-362) ve Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları (S.429-552)" başlıkları altında bulunan 276 adet kısmında, müvekkilinin eserinden alıntı yapıldığını, bu alıntılarının bir kısmında hiç kaynak gösterilmediğini, bir kısmında yetersiz kaynak gösterildiğini ve bir kısmında da aldatıcı nitelikte kaynak gösterildiğini, 276 adetten oluşan bu örneklerle ilişkin tablonun dilekçeleri ekinde bulunduğunu, bir eserden iktibasın FSEK'in 35. maddesi uyarınca bazı cümle ve fıkraların alınması ile sınırlı olabileceğini, fakat davalının eserinde bu sınıra aşıldığını, yapılan alıntılarının içeriği aydınlatma amacıyla gerçekleşmesinin ve maksadın haklı göstereceği nispetli aşmamasının gerektiğini, somut olayda yapılan alıntılarının ise birebir paragraflarla ve hatta sayfalarla gerçekleştiğini, içeriği aydınlatma amacının aşıldığını, zira müvekkilinin düşüncelerini desteklemek, onlara örnek teşkil etmek veya onları eleştirmek şeklinde bir amaç bulunmadığını, öte yandan davalının kendi oluşturduğu içeriği aydınlatma, benimsediği görüşleri destekleme ve kendi görüşlerini örneklendirme amacı dışında bulunduğunu, alıntının belli olacak şekilde yapılmasının gerektiğini, buna karşın davalının eserinde yapılan alıntılarda bu gerekliliğe uyulmadığını, aynen yapılan alıntılarının tırnak içine alınması veya italik dizilmesi yahut üç satırdan uzun olması durumunda satırların girintili paragraf olarak verilmesi kuralına uyulmadığını, mealen gerçekleştirilen alıntılarda müvekkilinin eserinden alındığı açık olan kısımlarda alıntının belli olacak tarzda gerçekleşmediğini, alıntının kaynağının gösterilmesinin zorunlu olduğunu, oysa dilekçe ekinde sundukları örneklerde görüldüğü üzere aynen alıntılarının bir çoğunda bile herhangi bir atıfta bulunulmadığını, bir kısmında ise yetersiz yanlış ve aldatıcı mahiyette kaynak gösterildiğini, zira müvekkilinin eserinden yapılan alıntılara karşın onun ismi yanında daha birçok yazarın adının gösterildiğini ileri sürerek, davalı Ramazan Çağlayan'ın Eylül 2011 tarihinde yayımlanan "İDARİ YARGILAMA HUKUKU" kitabında, müvekkilinin eser sahipliğinden kaynaklanan mali ve manevi haklarına tecavüzde bulunduğu tespitine, tecavüz ve haksız fiilin başka türlü giderilmesi olanaksız olduğundan davalıya ait piyasaya sunulan kitapların toplanarak imha edilmek suretiyle tecavüzün ref'ine, belirsiz alacak davası olarak şimdilik 1.000,00.-TL maddi ve 9.000,00.-TL manevi tazminatın Eylül 2011 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı Ramazan Çağlayan'dan alınarak müvekkiline verilmesine, hükmün ilanına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili, davacı tarafın iddialarının abartılı olduğunu, gerçeğe uygun düşmediğini, hatalı ve tek yanlı değerlendirmelere dayalı bulunduğunu, davacının, müvekkili Ramazan Çağlayan'ın bilimsel kariyerini hafife almaya çalıştığını, davacının anayasa hukuku alanında uzmanlaştığını, müvekkilinin ise idare hukuku alanında çalışmalar gerçekleştirdiğini, müvekkilinin Fransızca diline hakim olduğunu, kariyeri boyunca Fransızca kaynaklar üzerinde çalıştığını, davacının müvekkilinin bu durumunu görmezden geldiğini, Fransızca kaynakların sadece kendisi tarafından tercümesinin yapılabileceği düşüncesinde olduğunu, her iki yazarın da mesleki çalışmalarını başta Fransız Danıştay kararları olmak üzere Fransızca eserlerin çevirile-

rini kendi eserlerinde kullanmak suretiyle gerçekleştirdiklerini, bu nedenle çevirilerin, özellikle sabit terimleri içeren çevirilerin birbirine benzerlik göstermelerinin ve çoğu zaman aynı olmalarının doğal olduğunu, davacının eserinin idare hukukuna ilişkin konuları içerdiğini, müvekkilinin eserinin ise idari yargılama hukukuna ilişkin bulunduğunu, konu olarak farklı olduklarını ancak içeriğindeki bir kısım konuların örtüştüğünü, bununla birlikte müvekkilinin eserinin bütününe bakıldığında, davacı eseri ile örtüşen konuların tek başına anılan eseri kıymetlendiren konular olmadığını, her iki eserin birbirinden farklı alanlara hitap eden sadece bazı alanlarda benzer konuları içeren farklı eserler olduklarını, her iki tarafın sosyal bilimler alanında eser vücuda getirmiş olduğunu, niteliği gereği eserlerin ağırlıklı olarak birbirleriyle etkileşim halinde bulunduğunu, zira sosyal bilimler alanında sıfırdan yepyeni bir akım yahut buluş oluşturulamayacağını, bu eserlerin diğer eserlerin üstüne bir kısım açıklamalar getiren, bazı konularda farklılık yaratan, en çok da kendinden önceki başkalarına ait eserleri açıklayan eserler olduğunu, dava konusu kitaplarda, benzeri yayımlarda olduğu gibi bol miktarda benzerlik ve alıntının olmasının normal bulunduğunu, davacıya ait eserlerin müvekkili tarafından uzun yıllardır ders konuları arasında okutulduğunu, davacının üslûbu ile öğrencilere aktarıldığını, dolayısıyla eserlerdeki görüşlerin ve üslûptaki benzeşmenin kabul edilebilir olduğunu, bundan alıntılarının usule aykırı olduğu sonucunun çıkarılamayacağını, her iki tarafın eserlerinde Fransızca eserlerde bulunan kavramların derlenip kullanıldığını, müvekkilinin 2001 tarihli "İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması" isimli eseri ile 2004 tarihli "İdari Yargıcın Yeni Emir Verme Yetkisi Üzerine" isimli makalesinde bu durumun açıkça görüldüğünü, müvekkilinin eserlerinde hukuki kavramların Fransızcasını parantez içerisinde verdiğini, bunun davacının itiraz edebileceği bir konu olmadığını, idare hukukunda ağırlıklı olarak Fransızca kaynakların referans alındığını, bunların kimsenin tekeline bırakılamayacağını, önceki çevirilerin bir başkası tarafından çevrilerek kullanılabileceğini, davacı ve müvekkilinin eserlerinde çok sayıda yabancı yazarın eserine atıfta bulunulduğunu, müvekkili ile davacının atıfta bulunduğu eserlerin basılarının farklı olduğunu, müvekkilinin de anılan eserleri gördüğünü, okuduğunu ve alıntı yaptığını, müvekkilinin kitabının 305-362. sayfalarında yer alan "İdari İşlemlerin Unsurları ve İptal Sebepleri" gibi konuların davacı kitabından evvel yayımlanan 2001 tarihli "İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması" eserinde de incelendiğini, gerek Türk, gerek Fransız yargı kararlarının herkesin kullanımına açık olduğunu, davacının Fransızca eserlerin tümünde bulunan plan tasnifleri üzerinde bile hak iddia ettiğini, oysa bunun doğru olmadığını, çok değerli bilim adamlarının ifadelerini kendisine mal ettiğini, iktibasların usulüne uygun olduğunu, müvekkili eserinin bağımsızlığını ortadan kaldıracak seviyede olmadığını, davacının eserine gerektiği her yerde atıf yapıldığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

**İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:** Mahkemece, davacıya ait eserin Bursa 2003 bası tarihli, davalıya ait eserin ise Eylül 2011 tarihli olduğu, her iki tarafın kitabının da sahibinin hususiyetini taşıyacak biçimde şekillenmiş ilim eseri mahiyetinde bulunduğu, 5846 sayılı Kanun'un 35.maddesi uyarınca, yayımlanmış bir eserden maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla başka bir ilim eserine iktibas yapılabileceği, aynı hüküm uyarınca, iktibasın belli olacak şekilde yapılmasının, kullanılan eserin ve sahibinin adı yanında, alıntı yapılan kısmın da atıf usulüyle gösterilmesinin gerektiği, eser sahibinin hakkının, eserin bütününe ve parçalarına şamil olduğu, eserden kaynak gösterilmek-

sizin veya usulüne uygun biçimde kaynaklandırma yapılmaksızın alıntı yapıp, bu parçaların başka bir eser içerisinde kamuya sunulmasının da eser sahibinin haklarına tecavüz oluşturabileceği, kaynak gösterme yükümlülüğünün, alıntı yapılan parçanın sahibinin hususiyetini taşıması halinde söz konusu olacağı, herkes tarafından bilinen, bilimsel özelliği olmayan, hiç kimseye bağlanmayan veya bağlanmaması gereken bir kanun veya diğer bir düzenleme hükmünün ya da bir yargı kararının tekrarı niteliği taşıyan, mevzuatın yorumunda herkesin temas edeceği noktalara ilişkin bulunan hususlar için kaynak gösterilmesi zorunluluğunun olmadığı, fakat belirtilen öğelerin hususiyet taşıyacak biçimde tartışılması, eleştirisi, çözümlenmesi ve açıklanmasındaki ifade biçiminin koruma altında bulunduğu, bilimsel eserlerde yabancı dilde yazılmış kaynaklardan yararlanılmasının sık rastlanılan ve bir yerde de kaçınılmaz olan bir çalışma yöntemi olduğu, bununla birlikte başlı başına bu tarzın koruma altında olmadığı, herkesin oluşturacağı eserinde, yabancı ilmi kaynaklardan yararlanmasının mümkün bulunduğu, daha önce anılan yabancı kaynaktan bir başka yazar yararlanarak eser vücuda getirdi diye, sonrakinin aynı eserden yararlanma yolunun kapalı olmadığı, ancak bir yabancı eserden tercüme edilerek yapılan alıntılarının, sonradan bir başka yazar tarafından ilk vücuda getirilen eserden iktibas edilebilmesi için, anılan esere usulüne uygun kaynak gösterme zorunluluğu bulunduğu, zira bir yazarın atıf yaptığı yabancı yazarları ve onların eserlerini, eserlerindeki iktibas edilecek görüşleri ve eser parçalarını seçmesi, onu kendi dil ve hukuk bilgisi ile yorumlayıp kendi eserine aktarması elbette ki sonraki esere ve bu parçalarına yeni bir hususiyet verdiği, bir eserde, daha önceden var olan hususiyet taşıyan konunun işleniş biçimine ilişkin tasnif, konuların ifade edilmiş biçimi, yararlanılan kaynakların sırası ve aynılığı, işlenen yargı kararlarının tarihleri ve sıraları, yazarın kendine özgü biçimlendirme yöntemi ve bunun tezahür biçimi birebir yahut birebire yakın şekilde bulunuyorsa artık iktibas yoktur, kaynak göstermek gerekmez şeklinde bir değerlendirme yapılamayacağı, özellikle, önceki eserde bulunan yabancı eserlere yönelik yapılan atıflarda yazar ismi, sayfa numarası, tarihler gibi maddi hataların tekrarı alıntının ispatını sağlayan unsurlardan oldukları, usulsüz iktibas iddiasına dayalı bir davada mahkemenin, tarafların hukuki bilgisi ile yabancı dillere olan hakimiyetini tetkik etme görevinin bulunmadığı, yabancı kaynaklardan ve özellikle Fransız dilinde vücuda getirilen eserlerden yapılan alıntılarının, sonradan Türkçe olarak oluşturulan farklı ve birbirinden bağımsız vücuda getirildiği iddia olunan iki ayrı esere, iki ayrı yazar tarafından aynı yerlerden ve aynı şekilde seçilmesinin, birebir aynı şekilde tercüme edilmesinin, aynı biçimde yorumlanmasının, değerlendirilmesinin, eleştirilmesinin; bunun yanında önceki alıntılama yapan eserdeki gibi kelimeleri turnak içine alma, Türkçe’de ki karşılığı yanına yabancı dildeki karşılığı kelimeyi koyma biçimleri ile birlikte, özellikle önceki eserde oluşturulan fikir silsileleriyle birlikte yeni bir esere konulmasının, tesadüf olarak değerlendirilemeyecek maddi vakıalar olduğu, aynı şekilde konuya ilişkin gerek Türk, gerek Fransız Danıştay’ına ait kararların aynı tarih sırasıyla, aynı biçimde seçilen bölümlerinin, benzer biçimsel özellikleri ile birlikte sonraki esere alınmasının, değerlendirilmesinin ve eleştirilmesinin, içerisindeki cümlelerin dahi aynı seçilmesinin de tesadüf olarak kabul edilemeyeceği, benzer biçimde, önceki eserin oluşturulması sırasında gerçekleşen alıntılar için yapılan kaynak gösterme sırasında dipnotlarda yararlanılan eserin sahibi olan yazar isimlerinde yapılan maddi hataların, sonraki tarihli eserde aynen tekrar ediliyor bulunmasının, eylemin tesadüf eseri gerçekleşmediğini gösterdiği, FSEK’in 35. maddesine

göre davacının eseri daha önce yayımlanmış olduğuna göre iktibasın, bazı cümle ve fıkraların alınması ile sınırlı olmadığı, maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatı aydınlatmak maksadıyla yapılması şartıyla bazı cümle ve fıkraları aşacak biçimde alıntı yapılmasının mümkün olduğu, her halde alıntı için, alıntı yapılan eserin ve sahibinin adı ile alıntının yapıldığı yerin belli olacak biçimde sonraki eserde gösterilmesinin gerektiği, alıntının kısa veya uzun olabileceği, sadece uzunluğun ihlale sebebiyet vermeyeceği, alıntıların bir görüş veya yorumun anlamlandırılmasına, eleştirilmesine, değerlendirilmesine yönelik olmasının gerektiği, önceki eserde var olan üslûbun, açıklama tarz ve yönteminin, diğer yabancı ve yerli eserlere yönelik atıfların, yerli ve yabancı yargı kararlarının adeta sözü önceki yazara bırakacak tarzda aynen alınması, bazı hallerde küçük bir iki kelimenin çıkarılması yahut değiştirilmesi şeklinde eylemi görünmez kılmaya yönelik peçeleyici farklılıklara gidilmesinin FSEK anlamında hukuka uygun kabul edilemeyeceği, eski tarihte vücuda getirilmiş bir eserin yayım veya kamuya sunulduğu tarihte var olan aynı alanda yazılmış diğer eserlerin muhtemelen son basılarından alıntı yapılmasının ve onlara atf yapılmasının normal bir yöntem olduğu, davacının eserinde bu mutad uygulamadan ayrıldığı, alıntı yapılan eserlerin son baskılarına değil, çok önceki baskılarına atıflar yapıldığı, anılan bu eserden yıllar sonra vücuda getirilen sonraki tarihli bir eserde de, konu aynı olsa bile alıntı yapılan eserin yayımına yakın tarihteki baskısına atf yapılmasının bekleneceği, eğer sonraki tarihli eser, önceki eserin atf yaptığı eski tarihli basılarına atf yapıyorsa bundan çıkan sonucun, diğer verilerle birlikte değerlendirildiğinde iddia konusu eserden alıntı yapıldığına yönelik olacağı, davacının iddialarını, davalıya ait eserin Ankara 2011 tarihli birinci basısında yer alan 276 örnekle somutlaştırdığı, bu örneklerden aşağıda tek tek sayılan örneklere konu eser parçalarına yönelik iktibasların FSEK'in aradığı koşullara göre yapılmadığı, bunların bir kısmında kaynak gösterilmediği, bir kısmında yetersiz veya yanıltıcı kaynak gösterildiği, bir kısmında ise iktibasın miktarının, amacıyla mütenasip olmadığı ve maksadın haklı göstereceği ölçünün aşıldığı, iktibas hakkının kötüye kullanılarak, esasa ve şekle ilişkin şartlara uyulmadan iktibas yapılmasının, yararlanılan eserin sahibinin fikrî haklarını ihlal edeceği ve FSEK'de manevî ve malî hakların ihlali halinde öngörülen müeyyidelerin uygulanmasını gerektireceği, somut olayın özelliğine göre varsayımsal sözleşme bedelinin, eser sahibinin bilimsel/sanatsal yeteneği, üretim kapasitesi gibi subjektif nitelikleri, eserin beğeni ölçüsü, sayfa sayısı, estetik görünümü, nitelik ve niceliği, ihlâl edilen mali hakkın türü, coğrafi kapsamı, ihlâl süresi, ihlâl yapıldığı vasıta, bunun geniş halk kitlelerine ulaşımı gibi kriterlerin dikkate alınarak belirleneceği, talebin davalıya ait eserin 2011 tarihli basısına hasredilmesi, bu basının 585 adet çoğaltılıp yayılması, davalıya ait bu eserin usulsüz iktibaslarla birlikte çoğaltılması ve dağıtılması karşısında, davacının eserden kaynaklanan çoğaltma ve yayma şeklindeki mali haklarının ihlal edildiği, mali hakları ihlal edilen davacının FSEK uyarınca telif tazminatı isteme hakkının bulunması, usulsüz iktibas oranı, eserin niteliği, iktibasların eserin tümüne oranı ve satışına katkısı, satış fiyatları, davalının kusurunun derecesi ve dosyadaki tüm kanıtlara göre davacının talep edebileceği tazminat miktarının 1.000,00 TL olarak belirlenmesinin hakkaniyete uygun düşeceği, manevî tazminat koşullarının oluştuğu ve 5.000,00 TL manevî tazminatın hakkaniyete uygun bulunduğu, sonuç olarak tüm dosya kapsamına ve yukarıda yapılan açıklamalara göre, davacının 13, 20, 21, 24, 25, 28, 30, 31, 32, 36, 43, 44, 46, 51, 52, 53, 54, 59, 60, 63, 64, 65, 73, 78, 79, 80, 91, 96, 97, 99, 101, 102, 103,

104, 105, 109, 111, 112, 113, 114, 120, 121, 127, 137, 142, 148, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 160, 161, 162, 166, 167, 168, 169, 170, 172, 177, 180, 181, 182, 183, 190, 195, 197, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 229, 236, 248, 251, 257, 259, 264, 269, 271, 273 ve 276 sayılarıyla örneklediği parçaların, davalının Eylül 2011 tarihli "İDARİ YARGILAMA HUKUKU" isimli eserine, davacının Bursa 2003 tarihli "İDARE HUKUKU" isimli eserinden usulsüz iktibas yoluyla konulduğu kanısına ulaşıldığı, zira yukarıda koruma konularıyla ilgili olarak belirtilen açıklamalarda yazılı maddi emarelerin tümünün, bu parçalar için gerçekleştiği, davacının iddia konusu ettiği ve örneklediği eserlerle ilgili diğer parçaların usulsüz iktibas olmadığı, maddi ve manevi tazminat koşullarının da oluştuğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, davalının eylemlerinin, davacının eser sahipliğinden kaynaklanan mali ve manevi haklarına tecavüz ve haksız fiil oluşturduğunun tespitine, usulsüz iktibas içeren davalıya ait kitabın aslının ve tedavüldeki çoğaltılmış nüshalarının toplanmasına, bunlardan usulsüz iktibasları içeren kısımların anılan eserden çıkarılmak suretiyle tecavüzün ref'ine, 1.000,00 TL maddi ve 5.000,00 TL manevi tazminatın 30.11.2011 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı Ramazan Çağlayan'dan alınarak davacıya verilmesine, kararın kesinleşmesini müteakip özetinin, masrafi davalılara ait olmak üzere, tüm Türkiye'de yayımlanan gazetelerden birinde, bir defa ilânına, fazla istemin reddine karar verilmiştir.

**İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:** Davalılar vekili, davacı tarafça toplam 276 adet hukuka aykırı alıntı yapıldığının ileri sürüldüğünü, mahkemece ise bunlardan 102 tanesinde usulsüz alıntı yapıldığı kanaatine varılarak davanın kısmen kabulüne karar verildiğini, dosya kapsamında bilirkişi raporları alındığını ve bilirkişi olarak görüş bildiren 10 akademisyenden yedisinin, davacının mali ve manevi haklarının ihlal edilmediğini açıkladıklarını, mahkemece ise aksi yöndeki üç bilirkişinin görüşüne itibar edildiğini, müvekkili Ramazan Çağlayan'ın davaya konu eserini oluştururken, alanındaki en önemli eserlerden biri olan davacı eserinden, usulüne uygun biçimde atıfta bulunarak alıntılar yaptığını, müvekkilinin idare hukuku alanında profesör unvanına sahip, çok sayıda eseri bulunan, alanında ve aldığı görevlerde başarılı ve tanınan, Fransızca diline hakim bir akademisyen olduğunu, davacının iddiaları değerlendirilirken bu hususların dikkate alınmasının gerektiğini, mahkemece ise bu hususların değerlendirme dışında bırakıldığını, her iki eserde de Fransızca kaynaklara atıflar yapıldığını, benzer konulardaki çevirilerde, sadece tarafların değil diğer birçok eser sahibinin benzer terimlerle ve kalıplarla çeviriler yaptıklarını, yıllar içerisinde yerleşen bu tip terimlerin ve kalıpların, davacı tarafından kullanıldığı gibi müvekkili tarafından kullanılmasının da normal olduğunu, yine davacının alanında çok önemli yeri olan eserinden, birçok hukukçunun olduğu gibi müvekkilinin de yararlanması ve etkilenmesinin normal bulunduğunu, davacının eserinin, tüm idare hukuku konularını içeren 2 cilt, 2450 sayfalık bir eser olduğunu, müvekkilinin kitabının ise sadece idari yargılama hukukunu konu alan 660 sayfalık dar kapsamlı bir kitap niteliğini taşıdığını, davacının iddia ettiği kısımların müvekkili eserinin bir bölümüne tekabül ettiğini, müvekkilinin hemen hemen her sayfasında birçok esere atıf yaptığını, bu atıflar arasında an fazla atfın davacı eserine yapıldığını, davacı eserine yapılan yüzlerce atıf bulunduğunu, bu kadar atıf yapılan bir eserde, bir kısım atıfların yapılmamış olmasının ya da hatalı şekilde yapılmasının sadece bilimsel olarak eleştirilecek bir husus olarak kabul edilebileceğini, binlerce atfın bulunduğu

bir kitapta, oransal olarak çok az sayıdaki eksik ya da hatalı atfın hukuk çerçevesinde cezalandırılmamasının gerektiğini, müvekkilinin hukuka aykırı bir amacı olsaydı çok daha az atıf yaparak bu amacı gerçekleştirebileceğini, dava konusu eserde müvekkilinin usulüne uygun biçimde defalarca atflar yaptığını, dava konusu edilen kısımların bir kısmının ise herkesin kullanımına açık olan Türk ve Fransız mahkemelerinin kararlarına ilişkin bulunduğunu, müvekkilinin söz konusu yargı kararlarından yararlanmasının herhangi bir hukuka aykırılık taşımadığını, müvekkilinin, davacı eserinde atıf yapılan yabancı kaynaklardan yararlandığını ve kendi eserinde de doğrudan bu yabancı kaynaklara atıfta bulunduğunu, davacının ise haksız olarak doğrudan asıl eser sahiplerine değil kendisine atıfta bulunulması gerektiğini iddia ettiğini, buna ilişkin davacı taleplerinin reddinin gerektiğini, sonuç olarak müvekkilince yeterli sayıda ve usulüne uygun biçimde atıf yapıldığını, mahkemece hükme esas alınan bilirkişi görüşlerinin tamamen subjektif ve kişisel yargılara dayalı olduğunu ileri sürerek, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını istemiştir.

**GEREKÇE:** Dava, davalı Ramazan Çağlayan'ın, Eylül 2011 tarihinde yayımlanan "İdari Yargılama Hukuku" adlı kitabında, davacının 2003 tarihinde yayımlanan "İdare Hukuku" isimli kitabından çok sayıda yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak göstermek suretiyle usulsüz alıntı yaptığı, bir kısmında kaynak göstermediği, bu şekilde davacının mali ve manevi haklarına tecavüzde bulunduğu iddiasına dayalı davalının tecavüzünün, maddi ve manevi zararının tespiti, davalıya ait piyasaya sunulan kitapların toplanarak imha edilmek suretiyle tecavüzün ref'i, belirsiz alacak davası olarak şimdilik 1.000. TL. maddi ve 9.000 TL. manevi tazminatın Eylül 2011 tarihinden itibaren yasal faizi ile davalı Ramazan Çağlayan'dan tahsili ile hükmün ilanına karar verilmesi, diğer davalı yönünden ise, tecavüzün önlenmesi, eserin toplatılması ya da eserden tecavüzlü kısmın çıkarılmasına karar verilmesi istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesi tarafından 24.04.2013 tarihli kök rapor, 21.10.2013 tarihli ek rapor ve ek rapora ayrıık rapor alınmış, alınan raporlar mahkemece teknik değerlendirmelerle ilgili kısımlarında bulunan olgu ve hukuki sonuçlarla çelişecek biçimde ve fakat gerekçelendirilemeyen beyanda buldukları gerekçesiyle yeterli görülmemiş ve yeni bir bilirkişi heyetinden 10.10.2016 tarihli ikinci bir bilirkişi raporu ile aynı heyetten ek rapor alınmıştır. Alınan ikinci bilirkişi ve ek rapora fikri haklar uzmanlığı nedeniyle atanan bilirkişinin ayrıık görüş bildirdiği görülmüştür. İlk derece mahkemesi tarafından yukarıda açıklanan gerekçelerle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Karar davalılar vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Önemle belirtilmelidir ki, davacı dava dilekçesinde, davalının kamuya sunduğu eserinde 276 örnek başlığı altında usulsüz iktibas yapıldığını iddia etmiş, mahkeme tarafından ise 102 örnekte davalının usulsüz iktibas yaptığı kabul edilerek davanın kısmen kabulüne karar verilmiş olup, ilk derece mahkemesi kararı yalnızca davalı vekili tarafından istinaf edildiğinden, Dairemizce istinaf incelemesi, ilk derece mahkemesinin usulsüz iktibas olduğunu kabul ettiği 102 örnek üzerinden HMK'nın 355. madde uyarınca yapılmıştır.

Dairemizce, dosyada mevcut 24.04.2013 tarihli ilk bilirkişi raporu, davalı tarafından dosyaya sunulan idari tahkikat raporu ile hükme esas alınan 10.10.2016 tarihli bilirkişi raporu arasında, davacının eser sahipliğinden kaynaklanan mali ve manevi

haklarının ihlal edilip edilmediği hususunda çelişki bulunduğundan bahisle, bu çelişkinin giderilmesi için oybirliği ile HMK'nın 356. maddesi uyarınca duruşma açılmasına karar verilmiş, ayrıca davacının ve davalının eserlerinde Fransızca eserlere atıf yapılması, iddia ve savunmaların da bu Fransızca eserlere dayandırılması nedeniyle aralarında Fransızca dili konusunda uzman bir bilirkişinin olduğu heyetten 23.10.2018 havale tarihli rapor alınmış, tarafların alınan bu rapora itirazlarını karşılamak üzere de aynı heyetten ek rapor alınmıştır.

FSEK 1/B-a. maddesinde eser, "Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleri" şeklinde tanımlanmıştır. Görüldüğü üzere Kanunda, sahibinin hususiyetini taşıyan her türlü fikir ve sanat mahsullerinin, sayılan eser türlerinden birisine dahil olmak koşuluyla eser olabileceği düzenlenmiş ancak, hususiyet kavramında ne anlaşılması gerektiği hususunda bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu hususta, doktrinde ve yargı kararlarında farklı tanımlar yapıldığı görülmüştür. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 13.03.2007 tarih, 2006/934 esas, 2007/4555 sayılı kararında da, hususiyetin, sıradan olmamayı ve belli bir düzeyin bulunmasını gerektirdiği açıklanmıştır. Bir başka kararda ise, "Hususiyet, kendisini anlatım biçiminde (üslup) gösterir ve yaratıcısının fikri çabasını yansıtarak kendisini tanıtmaya yeteneğini ifade eder." açıklamasına yer verilmiştir (Yargıtay 11. HD'nin 23.12.2015 tarih, 2005/13440-12765 E.K. sayılı ilamı). Sonuç olarak hususiyet kavramını, "eser sahibinin duygu ve düşünceleri ile yaşam deneyimleri, gözlem, yetenek, araştırma, algılama, bilgi, yetenek vb. birikimini kullanarak meydana getirdiği üründeki fikri çabasını diğerinden ayıran, asgari seviyede de olsa yaratıcılık içeren, sıradan olmayıp belirli bir düzeye sahip olan ve eser sahibine özgülenebilen anlatım dili (üslup) olarak genellemek mümkündür"(Yavuz, Alica, Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, 2. baskı, Cilt-1, Sayfa 68).

Bir eser üzerindeki korumanın konusunu fikir değil, maddi bir araç üzerinde tespit edilmekle bağımsız bir özellik kazanan ve şekillenen ifade edilişi oluşturur. Bu ifade tarzı sahibinin hususiyeti yani, anlatım biçimi "üslupta" kendini gösterir. Her üslup sahibinin yaratıcılığını içerir. Her eserin türüne göre değişik tarzda ortaya çıkar. Önemli olan husus ortaya çıkan fikri ürün üzerinde yaratıcısının fikri çabasını yansıtacak şekilde hakimiyet ve etkisi bulunmalı ve bu etkinin sahibinin ürüne kattığı hususiyetini günlük hayatımızda karşımıza çıkan sıradan fikri çaba ve ürünlerden farklı kılmalıdır (Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu. Levent Yavuz-Türkey Alica-Fethi Merdivan. 2.baskı, Cilt-1 Sayfa 65).

Diğer yandan, iktibas niteliği taşımamakla birlikte, bir eserden esinlenmek suretiyle yeni bir eser meydana getirilmesi intihal olarak nitelendirilemez. Herkes daha önce meydana getirilen eserlerden yararlanabilir. İktibasta bulunabilir yada esinlenebilir. (Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu. Levent Yavuz-Türkey Alica-Fethi Merdivan. 2. Baskı, cilt-1 Sayfa 72) Esinlenme, bir eserin oluşturulmasında, kendisinden önceki eserlerde ortaya konulan düşüncelerden yararlanılması, bu düşüncelerden hareketle yeni eserin biçimlendirilmesidir.

Telif hakları eser sahibinin yarattığı fikri ürünlerin tamamı için tek bir koruma sağlamayıp, koruma her bir eser temelinde ayrı ayrı gerçekleştiğinden (eser bağlamında koruma ilkesi); eser sahipliğinin tespiti, intihal, yolsuz iktibas vb. uyuşmaz-



İhklarda hususiyetin varlığı her eser için ayrı ayrı ve eseren dahil olduğu kategoride uzman bilirkişilerin görüşü alınarak belirlenmelidir (Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu. Levent Yavuz-Türkay Alıca-Fethi Merdivan.2. baskı, cilt-1, Sayfa 67).

FSEK.31 ila 37.maddeleri arasında eser sahibinin haklarına kamu yararı düşüncesi ile sınırlamalar getirilmiştir. Yasanın 31.maddesinde, mevzuat ve yargı kararlarından herkesin serbestçe yararlanması ilkesi benimsenmiştir. Serbest yararlanma kararın özgün metnine ilişkindir. Kararın özetlenmesi başka dile çevrilmesi, açıklanması (şerh edilmesi) nedeniyle işlenmesi halinde ise, meydana gelen bu yeni işleme eser serbest yararlanma kapsamında değildir.

Anılan Yasa'nın 35.maddesi genel iktibas serbestisini düzenler. İktibas serbestisi hukuk düzeni tarafından üçüncü kişilere tanınmış mutlak bir yetki olup, eser sahibi tarafından sınırlandırılması, bir takım koşullara tabi kılınması mümkün değildir. Herkes daha önce alenileşmiş eserlerden, eser sahiplerinin iznine ihtiyaç duyulmadan, yeni bir eserin oluşturulması için gerekli alıntıları yapmak olanağını elde eder. Ancak, bilimsel bir eserden diğer bir bilimsel esere yapılan iktibasta, iktibasın belli olacak şekilde ve alıntının yapıldığı önceki eserdeki yerinin nasıl belirtileceğine dair yasada bir usul belirlenmiş değildir. Şu halde okuyucunun alıntıyı, alıntı yapılan eser ve eser sahibini, önceki eserden alıntının yapıldığı bölümü istediğinde bulabilecek şekilde anlaması yasal koşulların yerine getirildiğinin kabulü için yeterlidir. Ancak uygulamada sonraki eserin bilimsel düzeyi, türü, yazarın tercihine göre değişik atf yöntemlerinin kullanıldığı gözlenmektedir. Bunlardan en sık rastlanan yöntem, aynen yapılan iktibasta, yeni eserde alıntı metninin tırnak içinde, daha belirgin, italik yazılması veya dip not ya da son not olarak alıntının yapıldığı yazarın ve eserin adı, baskı sayısı ve yılı, alıntının bulunduğu sayfa numarasının belirtilmesi şeklindedir. Mealen yapılan iktibasta ise, metin içinde anlam itibarıyla ilgili bölümün alıntı olduğunu açıklayan bir ifade ile birlikte, dip not ya da son not olarak atfın yapılması metodu yaygın olarak kullanılmaktadır. Mealen yapılan iktibasta dikkat edilmesi gereken en önemli konu, iktibasın aslına göre anlam itibarıyla farklılaştırılmadan ve yanlış anlaşılmaya neden olabilecek şekilde eksik aktarılmasıdır. Aksi halde yetersiz veya yanlış atf yada usule aykırı iktibas ortaya çıkabilir (Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu. Levent Yavuz-Türkay Alıca-Fethi Merdivan. 2 Baskı, Cilt-1 Sayfa 1270-1271).

Nitekim, Yargıtay 11.HD.nin 28.02.2008 tarih ve 2007/917E - 2008/ 2291K sayılı ilamında ; "iktibasın, yeni meydana getirilecek eserin bağımsızlığını ve özelliğini ortadan kaldıracak ve asıl esere olan ihtiyacı giderecek ölçüye varmaması gerektiği, yeni fikir ürününün başka eserlerden alınan parçalara rağmen yaratıcısının bağımsız fikri çalışmasını yansıtmaması, yani özellik taşıyan ayrı bir eser sayılması ve iktibasların miktar olarak yeni esere galip gelmemesi gerektiği, maksadın haklı göstereceği ölçüyü aşan şekilde başka eserlerden geniş bölümlerin aynen alınmasının caiz görülmemeyeceği,..." belirtilerek iktibasın nasıl yapılması gerektiği açıklanmıştır.

Herkesin oluşturacağı eserinde, yabancı ilmi kaynaklardan yararlanması mümkündür. Daha önce anılan yabancı kaynaktan bir başka yazar yararlanarak eser vücuda getirdi diye, sonrakinin aynı eserden yararlanma yolu kapalı değildir. Ancak, yukarıda açıklanan hususlar burada aynen geçerlidir.

5846 sayılı FSEK uyarınca eser sahibinin, umuma arz hakkı (FSEK m.14), adın belirtilmesi hakkı (FSEK m.15), eserin bütünlüğünü koruma hakkı (FSEK m.16), esere ulaşma hakkı (FSEK m.17) gibi manevi hakları, işleme hakkı (FSEK m.21), çoğaltma hakkı (FSEK m.22), yayma hakkı (FSEK m.23), temsil hakkı (FSEK m.24), umuma iletim hakkı (FSEK m.25) gibi mali hakları bulunmaktadır. Eser sahibinin hakları, eserin bütününe ve parçalarına şamildir. (FSEK.13.m).

Yukarıdaki açıklamalardan sonra dava konusu olaya döndüğümüzde; davacıya ait eserin, 2003 bası tarihli, 2 cilt, 2467 sayfa "İdare Hukuku" adlı kitap, davalıya ait eserin ise Eylül 2011 bası tarihli, tek cilt 656 sayfa "İdari Yargılama Hukuku" adlı kitap olduğu, her iki tarafın kitabının da FSEK'in 2. maddesi anlamında sahibinin hususiyetini taşıyacak şekilde ilim eseri mahiyetinde bulunduğu, eser sahiplerinin de taraflar olduğu, her iki tarafından Fransızca bildikleri, davacının, davalının eserinin 277-292, 305-362, 429-552 sayfalar arası toplam 195 sayfasında, 276 adet usulsüz iktibas yapıldığını iddia ettiği, bu sayfalarda davalının davacının eserine toplamda 450 adet atf yaptığı, mahkemece yapılan yargılama sonucunda toplamda 102 adet usulsüz iktibas yapıldığını kabul ettiği, 102 örnekte davalının davacıya 49 atfının bulunduğu, davalının ayrıca 40 adet Fransızca esere de usulüne uygun biçimde atf yaptığı hususlarında taraflar arasında herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

İlk derece mahkemesince alınan, iki idare hukuku ve bir fikri haklar konusunda uzman bilirkişiden oluşan 24.04.2013 tarihli bilirkişi heyeti raporunda; davalının eserindeki üslup, konuların incelenmesi ve verilen örnekler bakımından, akademik anlamda bir kısım eleştiriler getirilmesi mümkün olmakla birlikte eserin tümü bakımından yapılan değerlendirmede, FSEK kapsamında iktibas sınırlarının aşıldığı, yanlış, yetersiz atf yapıldığı sonucuna ulaşmanın mümkün olmadığı, Fransızca bilen davalının aynı Fransızca kaynaklara başvurması, kendi ifadesi ile uzun yıllar davacının eserini ders kitabı olarak okutması nedeniyle her iki eserde üslup benzerliği sonucunun ortaya çıktığı, aynı kararlara atf yapılmasının akademik anlamda yadırganacak bir husus olmamakla birlikte FSEK kapsamında da hukuka aykırılık taşımadığı mütalaa edilmiş, davacı vekilinin 16.07.2013 tarihli dilekçesi ile bilirkişi heyetinden Prof. Mustafa Fadıl Yıldırım'ın davalının görev yaptığı Kırıkkale Üniversitesi tarafından yapılan idari tahkikatta bilirkişilik yaptığı, bu nedenle HMK.nun 36.maddesi uyarınca işbu dosyada bilirkişilik yapamayacağı itirazı üzerine mahkemece, 19.07.2013 tarihli karar ile bilirkişi Prof. Mustafa Fadıl Yıldırım'ın bu dosyadaki görevine son verilmiş ve yerine Prof. Mustafa Kılıçoğlu bilirkişi atanarak 21.10.2013 tarihli ek rapor alınmıştır. Anılan ek raporda çoğunluk görüş, kök rapordaki görüşün tekrar edildiğini bildirmiş, bilirkişi Prof. Mustafa Kılıçoğlu ise, davalının davacının eserinden 276 sayfada haksız ve usulsüz iktibas yaptığını, maddi tazminata ilişkin delil sunulmadığını, manevi tazminat koşullarının bulunduğunu mütalaa etmiştir.

Taraf vekillerinin itirazı üzerine bu kez mahkemece yeni bir bilirkişi heyetinden bilirkişi raporu alınmıştır. 10.10.2016 tarihli kök bilirkişi raporunda, davalının yabancı kaynaklara yaptığı atıfların çok büyük bir kısmının davacının yaptığı atıflar ile aynı olduğu, bir konu incelenirken o konuda temel eser sayılabilecek kaynaklardan yararlanılmasının doğal bulunduğu ancak kaynaklardan iki farklı yazarın birbirinden haberdar olmaksızın tamamen aynı şekilde istifade etmesinin, aynı cümleleri, aynı örnekleri aynı konu başlıkları altında alıntılamalarının olağan olmadığı, bunun

yanında iki farklı kişinin yaptığı serbest çevirilerin birebir aynı olmasının da çok normal karşılanamayacağı, davalının hem içerik hem dip notlar itibariyle davacı eserinden yararlandığı, ancak aktaran olarak davacıya atıf yapmayıp, orijinal kaynaklara atıf yapmasının aldatıcı mahiyette kaynak gösterme kapsamına girdiği, davalının davacının eserine atıf yapsa da, yaptığı atıfların yeterli olmadığı, sonuç olarak davalının iktibas serbestisinin sınırlarını aştığı açıklanmış, fikri mülkiyet uzmanı olarak heyette yer alan bilirkişi ise dava konusu uyuşmazlıkta, intihal iddialarının tek tek ve farklı eserlerde geçen ifadelerle birlikte karşılaştırılmasının gerektiğini, rapor içeriğinde böyle bir incelemenin yer almadığını, bu haliyle raporun eksiklik taşıdığını belirterek ayrık görüş sunmuştur.

Davacı tarafından dava konusu olayla ilgili olarak hem Yüksek Öğretim Kurumu'na hem davalının görev yaptığı üniversite rektörlüğüne, hem de cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulduğu, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın görevsizlik kararı vermesi sonucu, üniversite tarafından disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte açıldığı anlaşılmıştır. İdari soruşturmada içinde Fransızca dilinde uzman bilirkişinin de olduğu Prof. Fadıl Yıldırım, Prof. İlhami Sığırıcı, Doç. İlhan Üzülmaz'den alınan 08.01.2013 tarihli bilirkişi raporunda; davaya konu örnekler tek tek değerlendirilmek suretiyle iltibas oranının aşılmadığı, davalının Fransızca eserleri inceleyerek atıfta bulunduğu, bu eserlere davacının atıf yapmadığı diğer bölümlere de atıfta bulunduğu, dolayısıyla davacının eserinden yola çıkılarak atıf yapılmadığı, konu planlarının Fransızca eserlerde de aynen yer aldığı, bu planlar üzerinde davacının hususiyetinin bulunmadığı, tek tek incelenen örneklerde hukuka aykırı iktibas yada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme fiilinin gerçekleşmediği, 5846 sayılı Kanunun 71.maddesinde düzenlenen suçların hem maddi unsurları hem de manevi unsurlarının somut olayda gerçekleşmediği mütalaa edilmiştir.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 26.04.2012 tarihli görevsizlik kararı ile dosyanın Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğü'ne gelmesi üzerine Doç. Dr. M.Emin Bilge tarafından düzenlenen inceleme raporunun sonuç kısmında; "hem bilirkişi heyetinin raporunda hem kendisi tarafından yapılan tespitler sonucu 5846 sayılı Kanunun 71.maddesinde düzenlenen suçların maddi ve manevi unsurlarının somut olayda gerçekleşmediği" belirlenmiş olup, idari soruşturma sonucu Fakülte Disiplin Kurulu 23.01.2013 tarihli kararı ile davalı hakkında FSEK.'in 71/2.maddesinde düzenlenen 'başkasına ait esere, kendi eseri ad koyma', 71/3.maddesinde düzenlenen 'bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma', 71/5.maddesinde düzenlenen ' bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı kaynak gösterme' fiillerinin işlenmediği, dolayısıyla hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönünde karar vermiştir. Kırıkkale Üniversitesi Yetkili Kurulu da 19.02.2014 tarihli kararında, davalı Ramazan Çağlayan hakkında son soruşturma açılmaması yönünde karar vermiştir.

Yükseköğretim Kurulu Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu 31.07.2015 tarihli kararı ile Prof. Turan Yıldırım, Prof. Halil Kalabalık ve Prof. Meltem Kutlu Gürsel tarafından düzenlenen bilirkişi raporu dikkate alınarak davalıya ait yayımda Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında etik ihlalde bulunmadığına oybirliği ile karar vermiştir.

İdari soruşturmada son olarak da, Danıştay 1. Dairesi'nin 26.03.2014 gün ve 2014/417E-2014/451K sayılı ilamı ile Kırıkkale Üniversite Rektörlüğü tarafından

oluşturulan Yetkili Kurulunun 19.02.2014 tarih ve 2014/2 sayılı men'i muhakeme kararının onanmasına karar verilmiştir.

Dairemizce yukarıda açıklanan gerekçelerle ile oybirliği ile duruşma açılmasına karar verilmiş ve Ankara'da hukuk fakültesi kürsüsü bulunan üniversitelerden, idare hukukunda uzman ve uyuşmazlık konusunda mütalaa verebilecek nitelikte bilirkişi isimlerinin bildirmeleri istenmiş ve bildirilen listelerden bilirkişi seçimleri yapılmış, ancak bazı bilirkişiler daha tutanak düzenlenmeden kalem personeli tarafından arandığında, bir kısmı da resmi olarak atama yapılmasını müteakip, değişik gerekçeler ileri sürerek görevden affını istemişlerdir. Dairemizce yeniden araştırma yapılmış ve nihayetinde konu ile ilgili uzmanlığı bulunan bilirkişiler Prof. Hayri Bozgeyik, Prof. Gül Baysan ve Celal Işıklar bilirkişi olarak atanmıştır. Anılan bilirkişi heyeti muhalefet şerhi dahil 193 sayfadan oluşan 23.10.2018 tarihli raporunu mahkemeye sunmuştur. Tarafların kök rapora itirazları doğrultusunda da ek rapor alınmıştır.

Alınan bilirkişi raporunda, daha önceki bilirkişi raporlarında incelenmeyen idari soruşturma raporları da incelenerek ve Fransızca metinlerde Fransızca bilen bilirkişi tarafından incelenerek görüş bildirilmiştir. Kök raporun sonuç kısmında, fikri haklar hukuk uzmanı ve idare hukuku uzmanı bilirkişilerin çoğunluk görüşüne göre, ilk derece mahkemesi kararında belirtilen 102 örnek bakımından; uyuşmazlık konusu bazı plan ve ifadelerin davacı hususiyetine dahil olmadığı, üzerinde eser sahipliği haklarının bulunmadığı, davacı iddialarının genellikle İdare hukukunun genel geçer bilgi ve ifadeleri veya davacının değil, genel nitelikte veya kaynak Fransızca eserlerin yazarlarının hususiyetini taşıdığı, bu nedenle davalı kullanımlarının tamamen FSEK'in 35. maddesinde belirlenen iktibas serbestisi kapsamında kaldığı, davalı tarafından iktibas kurallarına uyulduğu, eserlerin kapsam ve hacmi dikkate alındığında iktibas sınırının aşılmadığı, Fransızca eserlerden yararlanılırken davacının hususiyetinin ihlal edilmediği, davacının eser sahipliğinden kaynaklanan herhangi bir maddi ve manevi hakkının ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Fransızca uzmanı ayrık raporunda ise, mahkeme tarafından incelemekle görevlendirildiği örneklerden yirmi üçüyle ilgili olarak bilirkişi kurulunun çoğunluğundan farklı görüşlere sahip olduğu; bu örneklerden on dördünde davalının, davacının fikirlerinden, alıntularından, yorumlarından, tercihlerinden ve/veya çevirilerinden doğrudan yararlandığı, dördünde Fransızca yapıtlardan davalının gönderme yapmadığı bölümlerin davacının savlarına karşı kanıt olarak gösterilmesini uygun bulmadığı, beşinde ise davalının kitabındaki bazı planların, kaynak gösterilen Fransızca yapıtlarla tam olarak örtüşmediği, bu bakımdan, Fransızca yapıtlara dayanılarak bu konuda kesin bir yargıya varmanın olanaksız olduğu açıklanmıştır. Tarafların itirazları üzerine alınan ek bilirkişi raporunda da, aynı kanaatler tekrar edilmiştir.

Her ne kadar davacı tarafça, Dairemizce oluşturulan bilirkişi heyetindeki bilirkişiler Prof.Dr. Hayri Bozgeyik ve Celal Işıklar'ın Fransızca bilmedikleri halde Fransızca metinler üzerinde inceleme ve değerlendirme yaptıkları, Fransızca bilmeyen bu bilirkişilerin söz konusu değerlendirmelerine itibar edilemeyeceği belirtilerek bilirkişi raporuna itiraz edilmiş ise de bilirkişi heyetinde sırf Fransızca dili uzmanı için görevlendirilen Prof.Dr. Gül Baysan'a da yer verildiği, bu bilirkişinin de ayrık görüşünde bildirdiği hususlar dışında rapora ve çevirilere bir itirazının bulunmadığı gözetildiğinde, davacı tarafın bu yöne ilişkin itirazlarına itibar edilmemiştir.

İlk derece mahkemesince usulsüz iktibas yapıldığı kabul edilen kısımların her biri hakkında ayrı ayrı açıklama yapıldığından, Dairemizce de usulsüz alıntı yapıldığı mahkemece kabul edilen her bir bölüm için, dosyada bulunan bilirkişi raporları da dikkate alınarak aşağıdaki şekilde değerlendirme yapılmıştır. Buna göre;

**ÖRNEK13;** Bu örnek, konu planlanması olup, plan içeriğinin bir bütün halinde ve başka idare hukuku yazarlarının yaptığı planların incelenmesinde, planın davacının hususiyeti kapsamında yer almadığı, aynı kaynaktan davalının da yararlanma özgürlüğü dikkate alındığında, malum ve maruf olunan konularda atf yapılmasına gerek olmadığı, iki plan arasında, ele alınan konunun ayniyetinden kaynaklanan soyut fikir seviyesinde benzerlikler olmakla birlikte, bu fikirlerin ifade edilmiş biçimindeki farklılıkların olduğu, kaldı ki aynı konuyu ifade etmek üzere planda mutlaka farklı kavramların kullanılmasının gerekmediği, diğer yandan bir kişinin bir ifade üzerinde hak iddia edebilmesi için öncelikle kendisinin hak sahipliğinin sabit olması gerektiği, eğer taraf eserleri çeviri olsaydı, bu halde davacının yaptığı çeviri üzerinde hak sahibi olacağı, ancak, aynı kaynaktan davalının da yararlanabilme özgürlüğü karşısında söz konusu planın davacı hususiyeti kapsamında yer almadığı, bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 20;** Davalının eserinde iki satır açıklamanın sonunda, davacının esere atf yapıldığı, tartışmalı olan "çok ağır ve apaçık takdir hataları" şeklindeki ifadenin turnak içinde ve italik olarak kullanıldığı, davacının kullandığı yabancı kavramlar ve her iki cümlede sonunda atf yaptığı Fransızca eserlerde de bu ayrımın yer aldığı, davacının da bunlardan yararlandığı, davalı tarafından kullanılan 404 nolu atfın, kullanıcının "açık takdir hatası" tanımlaması bakımından davalının davacı eserinden yararlandığını anlaması için yeterli olduğu, bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 21;** Metin Fransız Danıştay'ının idarenin takdir yetkisi ile ilgili yaptığı ikili ayrıma ilişkin olup, bu ayrımın bütün yazarlar tarafından aynı şekilde yapılmasının mümkün bulunduğu, kaldı ki davacının, davalıya ait eserde yer alan sadece altı çizili kısmı mukayese ettiği, kalan vurgulu kısma ise örnekte yer vermediği, davalı tarafından Fransız literatürüne atıfların yapıldığı ve söz konusu bilgilerin nereden alındığının gösterildiği, aynı cümle için tarafların aynı ve farklı kaynaklara atıflar yaptıkları, davalının atf yaptığı iki kaynaktan da davacının iddiasına konu paragrafta yer alan bilgilerin yer aldığı, bu nedenle ifadenin davacının hususiyetine dahil ve üzerinde eser sahipliği hakkının bulunduğu söylenemeyeceği, bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 24;** Bu örnekte, davalı eserinde yaklaşık 7 satır ifadelerle anlatılan hususun, davacının eserinde "Eleştiri" başlığı altında çok daha uzun (843 ve 844. sayfalarda toplam 41 satır) yer aldığı, davalının paragraf sonunda yer verildiği 416 nolu dipnotun bu paragrafın tamamını ayırdığı "değerlendirme"nin tamamı için olduğunun açıkça anlaşıldığı, zira davalının davacı eserinin aynı konunun anlatıldığı 843-844 sayfalarına atf yapıldığı, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 25;** Bu örnekte, "Konunun uzmanı olmayan hâkim" ifadesinin önüne "teknik" ibaresinin eklenmesi bir özgün katkı veya yorum niteliği taşımadığı, huku-  
kumuz da bilirkişiyi başvurma sebebi açıklanırken genellikle "Teknik ve uzmanlık

gerektiren" iş/konu kalıbı kullanıldığı, bu bakımdan teknik ibaresinin eklenmesinin herkesçe yapılabileceği, davacının da aynı konuya, Vedel-Delvolve gibi bir soru kalıbı ile kullandığı, yorum eklenmediğinden veya ek fikir beyan edilmediğinden, davacıya atf yapılmasını gerektiren bir durum olmadığı, diğer taraftan, "apaçık" kelimesinin Fransızca eserde sıfat olarak kullanılmış olsa dahi, Türkçe soru cümlesinde "bilirkişinin hatayı açıkça farketmesi/anlaması" anlamının vurgulanması daha doğru bulunduğundan, bu kelimenin Türkçe gramere uygun olarak her iki yazar tarafından da zarf olarak kullanılmış olması doğal karşılanması gerektiği, davacı ile davalının her ikisinin de kaynak Fransızca eserdeki bir ifade/ görüşü aldıkları, davalının davacıya atf yapmasını gerektirecek bir özgünlük / hususiyet / orijinallik bulunmadığı, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 28;** Bu örnekte, metinler arasındaki benzerlik veya ayniyetin, Fransızca bir yargı kararına ilişkin olmalarından kaynaklandığı, her iki metinde davacının mukayese tablosuna aldığı kısmın (bir işlem hakkında ancak...) kararda yer alan "teknğin" belirtildiği kısım olduğu, davalının söz konusu yargı kararından karardan yaptığı daha geniş bir çeviriye yer verdiği, kararın, bir "teknğin/yöntemin/usulün" ifade edildiği çekirdek kısmının her iki yazarda da aynı denilebilecek ölçüde benzer olduğu, bunun aynı zamanda, Vedel/Delvolve eserinde de yer verilen kısım olduğu, davalının Fransız Danıştayı web sitesi ve Chapus eserini kaynak olarak gösterdiği, sonda ise davacı gibi yine Vedel'e atf yaptığı, karara Türkçe eserinde ilk yer veren davacı olsa da davalı tarafından aynı kararın farklı bir kaynaktan daha geniş çevirisine yer verildiği, uyumsuzluk konusu olan cümlelerin bir yargı kararından alındığı, kararın farklı kapsamda çevirisi her iki yazar tarafından yapıldığı, yargı kararı metni olduğu için yazarlar kendi cümleleri yerine birebir Türkçeye aktardıklarından bu örnek bakımından FSEK.31.madde hükmü de dikkate alınarak usulsüz iktibasın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 30;** Uyumsuzluk konusu olan husus, "hazırlık işlemleri" kavramına ilişkin olarak taraflara ait eserlerde yapılan tanımlar olduğu, davacının kavram ve tanımlama için Chapus, C.1, s. 523 ve 524'e atıflar (Davacı C. 1, dn. 114 ve 115) yaptığı, farklı kitaplardaki açıklamaların incelenmesinde, idare hukuku literatüründe benzer tanımların yapıldığı, hepsinin öz itibariyle aynı veya benzer olduğunu ortaya koyduğu, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 31;** Bu örnekte, davalının sayfa 280'de (son satır) "Burada hazırlık işlemlerine birkaç örnek vermekle yetineceğiz 27:" ve dipnotta davacı eserinden sonra kullandığı "vd." (ve devamı) ifadesi, verilen veya verilecek olan bir veya birden fazla örneğin davacı eserinde yer aldığı kolayca anlaşıldığı ve okuyucunun bu şekilde konu için davacı eserine yönlendirildiği, metinde yer alan "... birkaç örnek vermekle yetineceğiz" ibaresi, diğer yandan dipnotta yer alan "Gözler; s. 595 vd." ifadesi davalının, davacıdan yararlandığı bazı hususları okuyucunun gözünden gizleme ve haksız olarak kendisine ait gibi gösterme amacı taşımadığı, bilakis buradaki örnekler konusunda davalının, davacı eserinin 595 ve sonraki sayfalarında yer alan bilgilerden yararlandığını açıkça gösterdiği, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 32;** Bu örnekte, davalıya ait eserin 281. sayfası incelendiğinde bu paragrafın öncesinde yer alan cümlelerin, gösterilen dipnot ve kaynaklar ile birlikte incelenmesi gerektiği alıntılanan paragrafın başında, davalı tarafından oluşturulan bir ifade ile davacı eserine atfı yapıldığı ve burada yer verilen konular hakkında okuyucunun davacı eserine yönlendirildiği, davalı eserinde aynı kavram için yer verilen atıflar da bu örnekte ele alınan bilgilerin, davacı hususiyetine inhisar etmeyen, idare hukukunun genel bilgilerinden olduğu, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 36;** Bu örnekte, metnin başında davacının eserine atfı yapılarak, okuyucu müteakip açıklamalar bakımından kaynak olarak davacı eserine yönlendirilmiş olduğu, davalı eserindeki 30 nolu atfı, takip eden ayırım ve tanımlar bakımından davalının davacı eserinden yararlandığı şeklinde anlaşıldığı, sirkülere ilişkin tanım genel nitelikte olduğundan atfın ifade ediliş şekline /cümle kalıbına yapıldığının kabul edileceği, bu durumun iktibasın belli olacak şekilde yapıldığının ve usule uygun olduğunun kabulü için yeterli görüldüğü, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 43;** Bu örnekte, davalı eserinin dipnotunda yer alan bu kısa tespitin, davacı tarafından, “ Gözübüyük/Tan’ın “idari sözleşmenin bir hükmüne karşı üçüncü kişi tarafından iptal davası açılacağı” şeklindeki görüşünü “İdari sözleşmenin kendisine karşı üçüncü kişi tarafından İptal davası açılacağı” şeklinde alarak eleştirdiği, davalının ise aynı ifadeyi "idari sözleşmenin düzenleyici nitelikteki hükmüne karşı üçüncü kişi tarafından iptal davası açılacağı" şeklinde düzelttiği, Gözübüyük/Tan'ın ifadesine karşı her iki yazarın yaklaşımı ve düzeltme şekli çok farklı olduğu, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 44;** Bu örnekte, gerek Vedel&Delvolve, gerek Chapus'nün ifade ettiği şeyin, idari sözleşme içinde yer almakla birlikte, bu sözleşmeden ayrılabilir olan bir işlemin iptal edilebileceği, bu halde sözleşmenin kalan hükümler bakımından tarafların kanunu olarak kalmaya devam edebileceğine ilişkin olduğu, bu hususun gerek taraflar gerekse de Vedel ve Chapus eserinde birbirine çok yakın ifadeler ile geçtiği, kaldı ki bunun (ayrılabilir işlemin sözleşmeye zarar vermeden iptal edilebileceğinin) bir idare hukuku ilkesi olduğu, Chapus eserinde açıkça vurgulandığı, gerek davacının gerek davalının çevirisinde çift değil, tek olumsuzlama yapıldığı, özellikle davalının kullandığı "doğrudan bir" ibaresi dikkate alındığında, davacının çevirisi aktarılmayıp, kaynaktan Türkçe cümle yapısına daha uygun bir çeviri yapıldığı, bu cümle yapısının yaygın kullanıldığı, Fransızca'daki çift olumsuzlama yerine davalının aynı anlamı veren "... değildir" yüklemine (tek olumsuzlama) kullandığı, davacı "doğrudan hiçbir" olumsuz ibaresine yer vermişken davalı "doğrudan bir" ibaresini kullandığı, bu itibarla bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 46;** Bu örnekte, tabloda yer alan Fransızca eserin, davalı tarafından dosyaya sunulduğu, bu esere bakılarak bilirkişilerce yapılan karşılaştırmada, tabloda verilen başlıkların (planın) Fransızca eserde de aynen yer aldığı, bu bakımdan bu örnekte verilen planın davacıya özgü olmadığı, onun hususiyetini taşımadığının değer-

lendirildiği, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 51;** Bu örnekte, davalı eserinde, davacının eseri yanında başka eserlere de atıf yapıldığı, 185 no.lu atıf genel nitelikte ve 187 nolu atıf ile desteklendiği, örnekte verilen bilgilerin, atıf yapılan diğer eserlerde de yer aldığı, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 52;** Bu örnekte, idare hukukunda, yetkinin kamu düzenine ilişkin olduğu, her zaman ileri sürülebileceği ve mahkemece resen dikkate alınacağı hususu genel bir bilgi 185 no.lu atıf genel nitelikte ve 189 nolu atıf ile desteklendiği, ayrıca başka yazarlara da atıf yapıldığı, bu nedenle bu örnek bakımından bir usulsüz İktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 53;** Bu örnekte yer alan "İdarî makamlar, kanunlarla verilen yetkileri kullanma yükümlülüğü altındadırlar. Yetkiler, yetkileri kullanacak makamlara, sübjektif bir hak olarak değil, kamu yararını gerçekleştirmek üzere bir görev olarak verilmiştir." cümlesi, paragraftan bağımsız bir hususiyet taşımadığı, idare hukukuna ait genel bilgi niteliğinde olduğu, kaldı ki paragrafın tamamının dikkate alındığında paragraf sonunda davacının eserine açıkça atıf yapıldığı, davalının önce Forges'e (190), sonra Gözler'e atıf (191) yaptığı, davacı tarafından Örnek olarak verilen cümlenin, atıf yapılan Fransızca eserde de aynen yer aldığı, bu nedenle bu örnek bakımından bir usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 54;** Bu örnekte, davalı eserinde konu bütünlüğü dikkate alındığında; davalının konuyu ele alırken hem baş hem de sonunda davacı eserine atıf yaptığı (185 ve 193 nolu atıflar), esasen idare hukukunda genel kabul gören bu kurala ilişkin olarak başlıkla ilgili 185 no.lu atfın yapıldığı, davacıdan biraz farklı ifade edilen içerik ile ilgili olarak hem davacı, hem de başka yazarlara atıf yapıldığı, tarafların idare hukukunda genel kabul görmüş bir ilkeyi farklı şekilde ifade ettiği, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 59;** Bu örnekte yer alan "yetkide paralellik ilkesi" konusuna ilişkin bilgilerin, çoğu eserinde yer alan ve birbirine benzer şekilde açıklanan, İdare hukukunun konularından olduğu, bu örnekte verilen bilgilerin, davalının eserinde atıf yapılan Fransızca eserde de aynen yer aldığı, yetkide paralellik ile ilgili genel bilgilerin davacı eserinde daha geniş ve uzun ifade edildiği, her iki tarafında aynı Fransız yazara atıf yaptığı, davalının ayrıca bu kuralın içtihatla getirildiğine işaret ettiği, davalının kendi üslubunu kullandığı, bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 60;** FSEK 31'de yer alan düzenlemeye göre yargı kararlarından serbestçe yararlanılacağı, Danıştay kararında işlem yetki yönünden iptal edildiğinden zühül eseri "usulde paralellik" denildiğinden bu hususun idare hukukuna vakıf herkes tarafından görülebileceği, davalının bu nedenle aynı ifadeyi kullanmasının usule uygun olduğu, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 63;** Davalının konunun giriş kısmı ve ilgili yerlerinde açıkça belirtilecek davacı ve eserine atıf yaptığı, sayfalarda başka eserlere atıf ve yargı kararları olduğu, davacının eserine 5 defa daha atıf yapıldığı, 209 ve 210 no.lu atıflar ile diğer



atıflar beraber değerlendirildiğinde davalı tarafından özellikle davacı eserine gönderme yapıldığının anlaşıldığı, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 64;** FSEK 31'de yer alan düzenlemeye göre yargı kararlarından serbestçe yararlanılacağı, bir yargı kararının aynı bölümünü isteyen herkesin eserinde kullanabileceği, bir yargı kararı veya onun bir kısmı üzerinde hiç kimsenin hak iddia edemeyeceği, ancak yargı kararlarının belli bir sistematik içinde derlenmesi, işlenmesi, şerh edilmesi halinde bir fikri haktan söz edilebileceği, bu örnek bakımından böyle bir durumun söz konusu olmadığı, örnekte yer alan Danıştay kararın davacı hususiyetine dahil olmadığı, karardan sonraki değerlendirmenin kısa olmakla birlikte özgün olmadığı, tipik örnek teşkil eden kararların aynı paragraf ve kısımlarının aktarılması da olağan olduğu, burada davacının yaptığı eleştirinin davalı tarafından tekrarının yapıldığı, hemen bu kararın öncesinde davalının (s.314) ve davacının (s.665-6) "bakanın değişmesiyle müsteşara yapılan yetki devrinin sona ermeyeceği" şeklindeki açıklama dikkate alındığında, tercih edilen kararın isabetsiz görülmesinin normal karşılanması gerektiği, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibasın ve eser sahipliği hakkına yönelik ihlalin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 65;** İdare hukuku alanında vekalet konusu ile iki tür vekaletin olduğu hem yasalarda hem de idare hukuku eserlerinde bilinen genel konulardan olduğu, vekalet ve türlerinin hukukun en çok bilinen genel ve anonim bilgilerinden olup, mevzuatta da düzenlenen bir husus olduğu, taraflarında bu örnekte idare hukukunda vekâletle ilgili genel bilgilere yer verdiği, genel bilgilerin, davacının hususiyeti ve dolayısıyla eser sahipliği hakkı kapsamında yer almadığı, bu itibarla davalı kullanımının usulsüz iktibas teşkil etmediği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 73;** Aktarılan bilgiler için Fransızca esere atıf yapıldığı, aynı bilgilerin Fransızca eserde de yer aldığı, davacının da aynı esere atıf yaptığı, Türk İdare Hukukunda ders kitaplarında "Cari işlerin yürütülmesi" konusuna pek yer verilmediği ve buna ilişkin kararların azlığı karşısında, aynı karara ve gerekçenin esaslı kısmına dayanılmasını olağan karşılamak gerektiği, bu bilgiler için başka bir esere atıf yapılmasının zorunlu olmadığı, bu nedenle bu örnek yönünden usulsüz davalı kullanımının usule uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 78;** Bu örnek genel bir mantık yürütme ve genel bir tespit niteliğinde olduğu, idare ile yasama/yürütme arasındaki ilişki veya bunun tersinin İdare hukuku alanında fonksiyon gasbı bakımından bilinen ve kullanılan örnekler olduğu, bu nedenle söz konusu örnek bakımından davalı kullanımının bir usulsüz iktibas oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 79;** Davalının eserinde yer alan ve dört paragraftan oluşan bu metinde davacı eserine dört atıf yapıldığı, davalının eserine yapılan 4 adet atıf ve biri yabancı diğer eserlere yapılan atıflar, davalının anlatımlarının daha kısa ve bazı hususlara yer vermesi sebebiyle, yeterli olduğu, bu atıflar tek başına, yararlanmanın hukuka uygun şekilde yapıldığını gösterdiği, başka bir ifadeyle, diğer eserlere atıf yapılmasa bile davacının eserine yeterli açıklıkta atıf yapılması nedeniyle hukuka aykırı iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 80;** Cevat Fehmi BAŞKUT'un klasikleşmiş tiyatro eseri olan "Buzlar Çözülmeden" piyesinden uyarlanmış olan Kemal Sunal'ın oynadığı "Deli Deli Küpeli" filmi fiili memurluğa örnek olduğu, bilimsel makalelere konu edildiği gibi (Yrd. Doç. Dr. Ali BAYKAN, Başkut ve Zuckmayer'de Bürokrasi-Vatandaş İlişkisi, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Yıl 2014, Sayı 32, Sayfa 29-46), Orhan Pamuk'un Kar romanında da anıldığı, idare hukuku derslerinde sözlü olarak fiili memura örnek olarak verildiği, davalının davacıdan yararlanmış olması da genel bir bilgiye göre örnek vermiş olmasının da mümkün olduğu, taraflarca konu ile ilgili aynı örnek, zorunlu bir şekilde benzer ifadelerle aktarılmış olup usulsüz bir iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 96;** Örnek olarak verilen metinde idari yargılama hukukundaki genel bir kuralın yer aldığı, bir idari işleminin sebep unsurunun idare tarafından soyut kavramlarla belirlendiği durumlarda idarenin bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurması gerektiği, Türkçede yaygın olarak kullanılan "kavramın içinin doldurulması" şeklindeki ifade kalıbından hareketle "dolduruş" kelimesinin kullanılması ve uyuşmazlığın edebi metin çevirisi iktibas olmaması nedeniyle telif hakkı ihlalinin bulunmadığı gibi, "yargı yerleri" ve "mahkemeler" ibaresinin kullanılmasının hususiyet teşkil etmediği, bu nedenle bu örnek yönünden usulsüz iktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 91 ve 97;** Davalının eserine bakıldığında, bu örneklerde yer alan plan (başlıklar) altında işlenen konular anlatılırken davacı eserine çok sayıda (14 defa) atıf yapıldığı, sebebin yokluğu, vasıflandırmasında hata ve ölçüsüzlük idare hukuku kitaplarında yer verilen üç klasik sakatlık hali olduğu, davacının Fransız yazardan aldığı anlaşılan "sebeptirilmesi" kavramının hukukumuzda ilk defa davacı tarafından işlendiği, davalının da atıf yaparak kendi eserinde işlediği, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibas şartlarının bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 99, 102, 103;** Örneklerde hem davalı hem de davacı eserinde yer alan aynı yargı kararlarından bazı kısımların (hüküm fıkralarının) aktarımının yapıldığı, söz konusu yargı kararlarının, Danıştay Dergisi ve diğer eserlerde yayımlandığı, herkesin rahatça erişebildiği, bunlardan başka gerek davacı gerekse davalı eserlerinde çok sayıda kararların yer aldığı, FSEK 31. maddede düzenlenen serbestlik yargı kararlarının tamamı için olduğu gibi belli bölümleri için de geçerli olduğu, bir yargı kararının, aynı konular vesilesiyle, aynı bölümünün eş zamanlı olarak, yararlanan farklı kişiler tarafından alıntılanması mümkün bulunduğu, yargı kararları veya bölümlerinin hususiyete dahil olmadığı, yargı kararlarının belli bir sistematik içinde derlenmesi, işlenmesi, şerh edilmesi halinde bir fikri haktan söz edilebileceği, ancak bu örnek bakımından böyle bir durum söz konusu olmadığı, bu nedenle bu örnekler bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 101;** Örnek bakımından davalının, davacı tarafından telif hakkı ihlali-ne örnek olarak gösterilen paragraftan önce başka bir paragrafı kullandığı ve aralarında davacının da yer aldığı bazı yazarlara atıflar yaptığı, tarafların anlattığı ve Chapus'ye atıf yaptığı konu, "bir olayın hukuki niteliğinde" konusu olduğu, Chapus, Fransız Danıştay'ının, idarenin, yaptığı idari işlemin sebebi olarak gösterdiği "olay ile ilgili hukuki nitelendirme sırasında yaptığı hatayı 1914 Gomal kararından bu yana denetlediğini aktardığı, tarafların atıf yaptıkları Chapus, bu Danıştay kararına

(Gomel) değindiği ve daha özgün, daha ayrıntılı bir biçimde işlendiği, davalının hem davacı tarafından örnekte yer verilen ifadesinde, hem de bundan önceki 380 nolu dipnotun olduğu paragrafta, davacıya da atıfta bulunarak konuyu anlattığı, Kaldı ki Gözler'in bu ifadeyi Chapus'nün "Danıştay, olayların hukuki tavsifinde denetimi [contrôle et censure] ancak yüzyılın ilk yıllarında, 4 Nisan 1914 tarihli Gomel kararıyla başlatmıştır" ifadesinden aldığı halde 698 nolu dipnotta sadece 1914 tarihli karara atıf yaptığı, yararlandığı Chapus'ye atıf yapmadığı, öte yandan, Fransız yazarın bu tür denetimin ancak ve ancak asrın başında başladığı şeklindeki geniş açıklaması karşısında, bu kararın ilk olduğunun anlaşıldığı, dolayısıyla 380 no.lu atıf karşısında, Fransız Danıştay'ının bu gibi ilk kararlarını emsal göstermek genel bir idare hukuku uygulaması olduğu, örnek'te yer alan kullanım şeklinin davacı hususiyetine dahil olmadığı, bu nedenle usulsüz bir iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 104;** Bu örnekteki bilgilerin, davalı tarafından dipnotlarında gösterilen Fransızca eserlerde yer aldığı, aynı bilgilerin davacı eserinde de yer alması, davalının davacı eserine atıf yapmasını gerektirmediği, davalının kitabında s. 347, dipnot 390, Vedel & Devolve C. 1, s.327'ye referans verdiği, doğrusunun C.2, s.327 olduğu görölmüş olup, bu hususun bir basım hatası olduğu, bu nedenle bu örnek bakımından bir usulsüz iktibasın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 105;** Davacı eserindeki tüm örneklerin davalı eserinde yer almadığı, davalı eserinde yer alan örnekler için Fransızca eserlere atıf yapıldığı, atıf yapılan Fransızca eserlerdeki kararlardan davalı, davacıya göre daha az karara yer verdiği, yapılan atfın yeterli olduğu, davalının dipnotta C.II yerine C.I demesinin zuhül eseri olduğu, bu nedenle davalı kullanımının usulsüz iktibas niteliği taşımadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 109;** Davacı tarafından burada açıklanan hususun "sebeb ikamesi" kavramı olduğu, davacının da 758 nolu dipnotta CHAPUS ve AUBY/DRAGO'ya atıf yaptığı, doktrinde ve idare hukuku alanında genel kabul gören bir kavram ve ifade tarzının soru formu üzerinde herhangi bir hususiyetinin olmadığı, bilginin kendisinin İdare hukukunun genel konuları arasında yer aldığı, hem CHAPUS, hem de AUBY/DRAGO'nun davacının 1999 tarihli tezinin kaynakları arasında da yer aldığı, (Çağlayan, İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması, 2. Baskı, Kaynaklar, s.304, ve 306). Sebeb ikamesi kavramının açıklandığı, bu nedenle, davalının konu ile önceden ilgilendiğinin anlaşıldığı, dolayısıyla birinci paragraf bakımından davacının hususiyetinin olmadığı ve bir hak ihlalinin söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 111;** Davacı, bu örnekte yer alan başlıklar (konu planı) bakımından usulsüz iktibas iddiasında bulunduğu, bu nedenle diğer idare hukuku eserlerinde aynı konunun hangi plan ve kavramlar çerçevesinde ele alındığı, aynı konuların farklı idare hukuku eserlerinde benzer planlar dahilinde ele alındığı, bu bakımdan plan ve başlıklar üzerinde davacının hususiyetinin olmadığı, davalının eserinde bu plan (başlıklar) altında anlatılan konular yaklaşık 5 sayfa olduğu ve davacının eserine 16 kez atıf yapıldığı, davalının davacı eserinden yararlandığı hallerde, ona atıf yaptığı, bu nedenle davalı kullanımının usulsüz iktibas şartlarını taşımadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 112;** İdari İşlemin konusunun işlemin kendisi olduğu şeklindeki bir ifade İdare hukuku açısından özgün bir görüş, tespit veya ifade niteliği taşımadığı, şüphesiz bu bilgilerin genel nitelikte olduğu, ancak CHAPUS'nün ifade ediş tarzı en azından Türk hukuku bakımından biraz farklı olduğu, O'nun görüşlerini özetlerken "bizatihi işlemin kendisidir" ifadesinden sonra, davacı gibi davalının da özellikle daha net olan "işlemin içeriğidir" İbaresine yer vermesinin makul kabul edilebilir olduğu, burada metin çevirisi yapılmayıp CHAPUS'e atfen bilgi aktarımı yapıldığı, dolayısıyla ifadenin kısaltılmış olması sadelik sağladığından tercih edildiği, burada her iki yazarın da kavramın orijinal Fransızcasını parantez içinde kullanması, ortak kaynaktan yararlandıklarını gösterdiği, Fransız yazarlar veya davalı'nın bu ifade üzerinde bir eser sahipliği hakkı bulunmadığı, bu nedenle her iki tarafında Fransız yazara veya bir başkasına atf yapmasının yasal bir zorunluluk olmadığı, bu nedenle bu örnek yönünden usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 113;** Davacı, bu örnekte yer alan başlıklar (konu planı) bakımından hukuka aykırı iktibas iddiasında bulunduğu, davacının "Konunun Kanuna Aykırı Olması (Kanunu İhlal)" başlığını iki alt başlık altında ele aldığı, davalının ise "Konunun Kanuna Aykırı Olması" için yedi alt başlık kullandığı, davacı eserindeki 3.seviye 5/7 alt başlığın davalı eserindeki eserindekilerle aynı, diğerlerinin ise farklı olduğu, davalı eserinde başlık ve alt başlıklar bakımından davacıya göre farklı bir ayırım olduğu, davalının eserinde plan altında anlattığı kısmın iki sayfa olduğu, idare hukukunda "Konu" unsurundaki sakatlıkların genellikle bu alt başlıklar altında incelendiği, davalının burada davacı eserine sekiz atf yaptığı, ve yeterli olduğu, davalı kullanımının bir usulsüz iktibas niteliği taşımadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 114;** İddiaya konu "Uygulama alanının genişletilmesi: Belli bir durumda olanlara uygulanmak üzere çıkarılan kuralların, bu durum dışındaki kişilere uygulanması, İşlemi konu unsuru yönünden sakatlar" cümleinin ilişkin olduğu kavram, atf yapılan eserde çok benzer şekilde tanımlandığı, verilen bilgiler genel nitelikte olduğundan anlamca ayniyetin normal olduğu, cümle üzerinde davacının hususiyetinin bulunmadığı gibi davalı kullanımının usulsüz iktibas niteliği taşımadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 120;** Taraflarca kullanılan tanımın, idare hukukunda yaygın bir şekilde bilinmekte ve kullanılmakta olduğu, bu nedenle, örnekte verilen cümle üzerinde davacı hususiyetinin olduğu ve davalının usulsüz iktibasta bulunduğunu ileri sürmenin yeterli dayanağa sahip olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 121;** Davalının ilk cümlede davacı eserine atf yaptığı, ancak atf cümlelerinin birinci kısmı için yapıldığından, cümlelerin ikinci kısmının idare hukukunun bilinen genel bir konusu olup olmadığına bakmak gerektiği, örnekte verilen cümlelerin benzerleri, yerli ve yabancı diğer idare hukuku eserlerinde de yer aldığı, davacı önce davacının cümlesini kullanıp atf yapmış, sonra PİESER'in cümlesini kullanıp atf yaptığı, alıntılarda bir özgünlüğün bulunmadığı, amacın idari işlemin sübjektif unsuru, idari işlemlerle ulaşılmak istenen sonuç ve İdari işlemler yapanın zihnindeki niyet ve düşünceler olduğu yerli ve Fransız literatürde kabul ve ifade edilen genel bir husus olduğu, kaldı ki davalının, örnekte yer alan cümlelerin bir kısmını oluşturan "Amaçın idari işlemin sübjektif unsuru olduğu" ifadesi bakımından davacı eserine atf yaptığı, bir bilim dalında herkesçe bilinen ve kullanılan genel geçer bilgi

ve yaygın ifadeler üzerinde şahsi inhisar hakkı bulunmadığı, bu sebeple davalı kullanımının usulsüz olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 127;** Taraflara ait açıklamalar arasında benzerlikler olmakla birlikte gerek hacim gerek üslup açısından farklılıklar olduğu, Paragraflar tamamıyla birbirinden farklı olup hukuka aykırı iktibas şartlarının mevcut olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 137;** İdari sözleşmelerin tam yargı davasına konu olacağı idare hukukunun bilinen temel bir konusu olup, bu bilgi bütün idare hukuku eserlerinde yer aldığından ve bu örnekte verilen cümle için, davacının eserine açıkça atıf yapılmış olduğundan, usulsüz iktibastan söz edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 142;** Davalının, "siyasi sorumluluğun" tanımı ve bilgiler için iki Fransızca esere atıf yaptığı, "siyasi sorumluluk" tanımının, davacıya özgü olmayıp, atıf yapılan eserde aynen yer aldığı, tanımın iki yazar tarafından farklı tercüme edildiği, davalının ayrıca davacının hiç atıf yapmadığı bir esere de atıf yaptığı davacının bu tanım ve bilgiler bakımından bir hususiyetinin bulunmadığı ve iktibasın usulsüz olmadığı, ayrıca tarafların "egemene karşı sorumluluk" kalıbını kullanması atıf yaptığı Didier Maus kaynağında da kullanılan bir kalıp olduğu, atıf yapıldığı gibi esasen atıf olmadan da aynı anlamı veren cümlelerin kurulacağı, ifade şeklinin de davacının hususiyetini taşımadığı, dip notta gerekli atfın yapıldığı, bu itibarla bu örnek bakımından ileri sürülen usulsüz iktibas iddialarının yerinde bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 148;** Davalı tırnak içinde yer vererek davacının çevirisini aynen kullandığını kabul etmekte, ancak gereken hallerde davacıya atıf yaptığı halde burada atıf yapmamasını bir maddi hata şeklinde açıkladığı, davalının, çeviri için birebir yararlandığı hallerde (Çağlayan, age., s.10, dpn.17) davacı eserine atıf yaptığı, Örnek'te yer alan Türkçe karar çevirisi altında davacının "çeviren" olarak gösterilmesi gerekirken, dipnotta sadece orijinal metin ve kaynağına yer verildiği, çevirinin tırnak içinde aktarılması, başkasından yapıldığı anlamına geldiğini bilebilecek durumda olduğu, ancak davacıya atıf yapılmamasının davalıya ait kitabın ders kitabı olması ve FSEK.35.m. hükmü uyarınca haklı bir oran dahilinde kalması da dikkate alındığında bu durumun bir maddi hata olarak değerlendirildiği, bu nedenle bu örnekte usulsüz iktibas iddialarının yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 151;** Davalı eserinde atıf yapılan Fransızca eserlerde, örnekte yer alan bilgilerin aynen yer aldığı, birebir çeviri değil, metinlerin özeti verildiği, ayrıca, yabancı yazarların eserlerinden alınan bilgiler benzer şekilde ifade edilmekle beraber, davacıya da iki kez atıf yapıldığı, bu örnekte verilen bilgiler bakımından usulsüz iktibastan söz edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 152;** Örnekte verilen cümlelerin aynen atıf yapılan Fransızca eserde de yer aldığı, her iki yazarın da aynı kaynaktan yararlandığı, davalının çevirisinin, davacı ile aynı olduğu, ancak, çevirinin kısa ve öz olması sebebiyle Türkçe'de aynı kelimelerle ifade edildiği, bu bakımdan örnekte yer alan uyumsuzluk konusu cümlelerin davacı hususiyetine dahil ve iktibasın usulsüz olduğunu kabul etmenin mümkün olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 153;** Davalı tarafından örnekte yer alan iki kısa cümle için hem davacı eserine hem de Fransızca esere atf yapıldığı, davacının eserine açıkça atf yapıldığından, FSEK 35.madde kuralına uyulduğu, tarafların atf yaptığı Fransızca eser incelendiğinde aynı veya benzer ifadelerin orada da yer aldığı görüldüğü, hem davacının eserine açıkça atf yapılmış olması, hem de aynı bilgilerin atf yapılan Fransızca eserde yer alması sebebiyle, bu örnek bakımından usulsüz iktibastan söz edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 154;** Davalının eserinde atf yapılan Fransızca esere bakıldığında söz konusu plan tamamen davacı tarafından oluşturulmadığı, Fransızca eserden yararlanıldığı, aynı durumun davalı açısından da geçerli olduğu, yani planın, davacının hususiyetini taşıyan bir özellikte olmadığı, tarafların her ikisinin de Fransızca eserden esinlenerek bu planı oluşturduğunun anlaşıldığı, öte yandan, davalının eserinde yaklaşık dört sayfada anlatılan plan dahilindeki konular bakımından, davacının eserine çok sayıda atf yaptığı, bu durumun davalının, davacı eserinden yararlandığı hallerde ona atf yaptığını gösterdiği, sonuç itibarıyla usulsüz bir iktibasın bulunmadığı, bazı üst ve alt başlıkların yer aldığı birebir aynı başlıklandırmanın olmadığı, "Hukuka aykırılık ve kusur" üst başlığının "İdarenin eylemleri ve idarenin işlemleri" şeklinde ikiye ayrılmasının bir hususiyet olmadığı, zira, bu ikili ayırımın idare hukukunda en sık başvurulan ayrımlardan olduğu, davalının 4 sayfa içinde davacıya pek çok kez atf da yaptığı, sonuç olarak, davalının, bu örnekte yer alan kullanımlarının bir usulsüz iktisap niteliği taşımadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 155;** Bu örnekteki cümlelerin, ÖRNEK 154'teki planın giriş cümlesi olduğu, yine yukarıda da açıklandığı üzere, bu giriş cümleleri altında anlatılan yaklaşık dört sayfada davacının eserine atıflar yapıldığı, hukuka aykırılık ve kusur ilişkisinin birçok eserde ele alındığı, bu örnekte, esas itibarıyla bir hususiyet yer almadığı, taraf metinleri arasında, alman kısımları itibarıyla benzer/farklı yönler olmakla birlikte, kullanılan soruların temel soru niteliğinde olup davacı hususiyetine dahil görülmediği, davalı kullanımının usulsüz iktibas niteliği taşımadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 156;** Bu örnekte yer alan paragrafta davacı eserine iki atf yapıldığı, ayrıca atf yapılan Fransızca eserlerde incelendiğinde, paragrafın ilk cümlesindeki bilgi, Fransızca eserde de aynen yer aldığı, bu bakımdan hem Fransızca esere hem de davacı eserine atf yapılmasının iktibas kurallarına uygun olduğu, son cümle bakımından ise, davacının eserine açıkça atf yapıldığından iktibasın usule uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 160;** Bu örnek bakımından taraflara ait eserler karşılaştırıldığında, içerik (bilgi) bakımından bir benzerlik olduğu, fakat aktarılan bilgilerin miktarı ve sırasının farklı olduğu, yine her iki tarafın eserinde de aynı Fransızca eserlere atf yapıldığı, tarafların atf yaptığı Fransızca eserler incelendiğinde: burada birebir metin çevirisi değil, bilgi aktarımının söz konusu olduğu, esasen bu bilgilerin öteden beri idare hukuku literatüründe - tıpkı örnek olarak tercüme edilen Fransızca metinlerde olduğu gibi- aynı anlamlar verilerek benzer cümlelerle ifade edildiği, sonuç olarak, davalı kullanımı şekil açısından davacı kullanımı ile benzerlikler içerse de gerek ifade, gerekse bunların içeriği olan bilgiler davacı hususiyetinde yer almayan,

davacının bir fikri katkıda bulunmadığı hususlar olarak görüldüğü ve usulsüz iktisaptan söz edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 161;** Aynı kararların konuyu ilgilendiren aynı kısımlarına atıf yapılması tercih bakımından davacıdan yararlandığını gösterdiği, davacının bu örnekte yer alan iki Danıştay kararı bakımından hukuka aykırı iktibas iddiasında bulunduğu, yargı kararları husunun FSEK 31. madde kapsamında düzenlendiği, bir yargı kararının isteyen herkesin eserinde serbestçe kullanmasının mümkün olduğu, bu nedenle usulsüz İktibasın bulunmadığı, bunlar üzerinde bir hususiyetin bulunmadığı ve davalı kullanımın usulsüz olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 162;** Metinler arasında benzer ve farklı yönler bulunmadığı, uyumsuzluk konusu metnin Fransız hukukundaki uygulama ile ilgili olduğu, davalı tarafından paragraf sonunda bir Fransızca esere, davacının ise karar bakımından birden fazla atıf yaptığının görüldüğü, örnek içeriğine bakıldığında, Fransız Danıştay'ının 1973 yılına kadar, basit değerlendirme hatası hallerinde hukuka aykırılık olduğunu kabul ettiği, ancak bu durumu bir kusur olarak görmediği ve sonuç olarak idarenin sorumluluğuna hükmetmediği, bu tarihteki karar ile ise bu uygulamadan vazgeçildiğinin anlatıldığı, bu örnek bakımından bir hususiyet ve ihlal edilen bir eser sahipliği hakkında söz edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 166;** İki metinde benzer ifadelerle aynı konunun ele alındığı, davacının Fransızca kaynaklara üç atıf yaptığı, davalının ise aynı anlatımların sonunda aynı Fransızca eserlerle birlikte davacıya da atıf yaptığı, davalı tarafından yapılan atfın Fransızca eserin farklı baskı ve farklı sayfa numarasına olduğu, taraflara ait metinlerde yer alan ifadelerin aynı veya benzerleri itibarıyla atıf yapılan Fransızca eserlerde de yer aldığı, her iki yazarın da Vedel/Delvolve eserine atıf yapmayı tercih ettiği, söz konusu bilgilerin, atıf yapılan Fransızca eserlerde de benzer şekilde yer aldığı, genel bilgiler, Fransız yazarlara atfen aktarıldığı, davalının davacıya da 2 kez atıfta bulunduğunu, davacı ayrıca davalıdan farklı olarak daha net cümleler kurduğunu, ayrıca idare hukukunda da uygulanan "resen araştırma ilkesi" vurgusunun kullanıldığı, bu örnek bakımından bir usulsüz iktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 167;** Burada da örnek 166'ya benzer bir durum söz konusu olduğu, usulsüz iktibas ve eser sahipliği hakkının ihlalinden söz edebilmek için öncelikle iddia eden açısından bu hakkın sabit olması ve çekişme konusu eser veya eser parçasının onun hususiyetine dahil olması gerektiği, bu durum davalı gibi, davacının da birçok ifade bakımından Fransızca eserlerden yararlandığı, alıntılar yaptığı, ancak bunu atıflarda gösterdiği, kısa giriş cümlesinde 2 Fransızca esere atıf yapıldığı, örneğin davacı hususiyetinde olmadığı ve usulsüz bir iktibasın da bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 168;** Bu örnek bakımından taraflara ait eserler karşılaştırıldığında, davalı eserinde paragraf / konu başlığı şeklinde başlıklar kullanıldığı, davacı eserinde ise bu tür veya normal/metinden ayrı başlık şeklinde bir kullanımın söz konusu olmadığı, her iki yazarın da Fransızca eserlere atıf yapmakla bu kaynakların incelenmesi, özellikle iddia edilen örnek bakımından davacı veya bu kaynakların hususiyetinin olup olmadığının belirlenmesinin gerektiği, benzerliğin önemli bir sebebi kaynakların aynı olması olarak görüldüğü, kaynak aynı olduğunda inceleme sırası ve içerikte kullanılan materyallerde de benzerliğin söz konusu olduğu, davacının kita-

bindaki metnin davalı metnin yaklaşık iki katı uzunluğunda olduğundan aynen alıntının bulunmadığı, her iki eserde aynı eserlere yapılmış atıfların olduğu, bu örnek açısından davacı eserine atıf yapılmamasının bir eser sahipliği hakkı ihlali / usulsüz iktibas olarak görülmediği, kaldı ki davacı hususiyetinde yer alan bir hususun olmadığı, dolayısıyla, usulsüz iktibas olmadığı, davalının kusur karinesi hallerini atıf yapılan Fransızca eserlerdeki gibi alt başlıklar halinde düzenleyip daha öz olarak açıkladığı, davacının tam başlık kullanmasa da konuyu aynı şekilde üçe ayırarak daha uzun şekilde anlattığı, Fransızca eserlerdeki örneklerden bir kısmı ve aynıysa kullanılmış ise de, aynı örneklerin aktarılmasında davacıya ait bir orijinallik olduğunun da söylenemeyeceği, bu örnek bakımından usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 169;** Bu örnek bakımından iki tarafın eserleri mukayese edildiğinde aynı konuyu tarafların farklı kapsamda ele aldığı, metinler arasında benzerlik olmakla birlikte davacı eserinden birebir alıntının söz konusu olmadığı, yer verilen bilgilerin tarafların herhangi birinin hususiyetinde yer almadığı, özel hukuk ve idare hukukunun genel bilgileri olduğu, bu bakımdan atıf yapılması gerekmediği, örnekte yer alan "özel hukukta, ağır-basit ayrımı yapılmaksızın tüm kusurlar sorumluluğa yol açmaktadır" ifadesinin davacı hususiyetine dahil olmadığından, hukuka aykırı iktibas iddiası yerinde görülmediği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 170;** Örnekteki paragraf içinde yer alan cümlelerin, davalı eserinde atıf yapılan Fransızca eserde de aynen yer aldığı, örnek cümlelerin kısa ve net olduğu, tercüme kokmaması için Türkçe'ye daha uygun ve çok alternatifi olmayan kalıbın tercih edilmiş olabileceği, bu nedenle iddia konusu örneğin davacı hususiyetine dahil olmadığı ve davalının usulsüz iktibasının söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 172;** Her iki örnek incelendiğinde yazarların Fransızca kaynaklardan açıkça yararlandıkları, Türkçe metinlerde yer alan ifade tarzının da çeviriyi andırdığı, ancak yararlandıkları kaynaklara atıf yaptıkları, çekişme konusu metin ve içerdiği görüşlerin davacı hususiyetine dahil olmadığı, onun da Chapus adlı müelliften yararlandığı, metin üzerinde davacının eser sahipliği hakları ve sonuç itibarıyla davalı açısından bir usulsüz iktibasın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 177;** Bu örnekte, davacı eseri ile davalı eserinde benzer olan kısım hizmet kusuru tanımına ilişkin cümle olduğu, bu tanım dışındaki kısım, özellikle ikinci paragraftaki soruların, davacı eserinde hiç yer almadığı, bu nedenle altı çizili cümle dışındaki kısımlar bakımından hukuka aykırı iktibastan söz edilemeyeceği, hizmet kusuruna ilişkin tanımın, atıf yapılan Fransızca eserde aynen yer aldığı, bu tanım bakımından davacının hukuka aykırı iktibas iddiasının dayanaktan yoksun olduğu, davacının da aynı yabancı eserin farklı bir basısına atıf yaptığı, tanımın davacının da aynı kaynaktan alarak bunu belirttiği, bu örnek bakımından da bir usulsüz iktibas söz edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 180;** Bu örnekte iki cümlelerin yer aldığı, hususiyet taşıyanı, kişisel kusurun tanımı olan birinci cümleye ilişkin olduğu, bu cümle için her iki eserinde Fransızca eser veya eserlere atıf yapıldığı, atıf yapılan Fransızca eserlerdeki cümle ile neredeyse aynen yer aldığı, bu cümle bakımından davacının hususiyeti ve usulsüz iktibas iddiasının yerinde görülmediği, "Kamu görevlilerinin, hizmetten ayrılabilir nitelikteki kusurları üç değişik şekilde ortaya çıkabilir" cümlesinin esas itibarıyla



herhangi bir hususiyet taşımadığı, kaldığı bu cümle ile davalı eserinde atf yapılan Fransızca eserde aynen yer aldığı, bu örnek açısından davacının usulsüz iktibas iddiasının yerinde görülmediği, hizmet kusurunun tanımında kullanılan kalıp (olumsuzlama kelimesi hariç) aynen tekrarlandığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 181;** Örnekte yer alan plan ve kullanılan başlıkların davacıya özgü, onun hususiyetini taşıyan plan ve başlıklar olmadığı, a) ve c) başlıklarının yer değiştirmesinin bir hususiyet olarak dikkate alınmayacağı, aynı veya benzer başlıkların farklı eserlerde de yer aldığı, her iki tarafın da planlarını, özellikle Fransızca eserden esinlenerek oluşturduğu, davacının hususiyeti sabit görülmediğinden usulsüz iktibas iddiasının da sabit olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 182;** Tarafalara ait eserlerde yer alan ifadelerin aynısı, tarafların atf yaptığı kaynaklarda yer aldığı, açık ve öz bir yargı/tanımın söz konusu olduğu, cümle kısa ve net olduğundan aynı şekilde çevrilme ihtimalinin yüksek bulunduğu, bu örnek açısından davacının hususiyeti ve usulsüz iktibasının söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 183;** Söz konusu tanım ve ifadeler, atf yapılan Fransızca eserde aynen yer aldığı, taraflara ait eserlerin içerik açısından benzer olduğu, benzerliğin konu ve kaynak aynıyetinden kaynaklandığı, tarafların aynı kaynaktan yararlandığı, davalının da davacıya yakın ifadeler kullandığı, davalı örneklere geçerken ikinci cümle sonunda da atf yaptığı, davacının iki cümle sonunda da üst üste iki kez "kabul edilmektedir" İbaresine yer verirken, davacının farklı kurduğu ilk cümlede başka ibare kullandığı, bu bakımdan davacının hususiyet ve usulsüz iktibas iddialarının yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 190;** Tarafalara ait metinler karşılaştırıldığında, içerik bakımından bir benzerliğin olduğu, örnekte yer alan paragrafın birinci cümlesi (hizmet kusuru kavramının tanımı), her iki yazar tarafından atf yapılan eserlerde aynen yer aldığı, paragraftaki birinci cümlelerin, idare hukukunda genel kabul gören özelliği nedeniyle davacı hususiyetine dahil görülmediği, bu durumda eser sahipliği hakkı ve usulsüz iktibasın söz konusu olmadığı, paragrafın devam eden cümlelerindeki değerlendirmeler bakımından ise, taraf eserleri arasında aynı veya benzer ifadeler görülmekle birlikte yine hizmet kusuru kavramına ilişkin olarak Türk ve Fransız hukukunda yer alan tanımlar ile aynı veya benzer olduğu kabul edilmesi gerektiği, davalının, davacıdan farklı ve ilave olarak GÖZÜBÜYÜK/TAN'ın kitabının 2.nci cildine de atf yaptığı, hizmet kusurunun Türk doktrininde genellikle kamu görevlileri değil hizmet kavramı üzerinden tanımlandığı, burada bir hususiyet bulunmadığı, davalı da davacı gibi CHAPUS'un yaptığı tanımı tercih ettiğinden, genel yaklaşımı benzer ifadelerle eleştirdiği, sonuç olarak bu örnek bakımından usulsüz iktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 195;** Bu örnekte yer alan tanımın idare hukukunun genel bir ifadesi olup davacı hususiyetine dahil olmadığı, kaldığı ki, örnekte yer alan cümle sonunda davacı eserine açıkça atf yapıldığı, bu nedenle iktibasın usulsüz olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 197;** Bu örnekte davacı eserinde metin içinde geçmekte ve sonunda Fransızca bir esere atf yer aldığı, davalı eserinde ise dipnotta yer aldığı, aynı Fran-

sızca eserin bir başka basısına ve sayfasına atıf yapıldığı, davalının bu cümle için, Fransızca metni de vererek, Fransızca esere atıf yaptığı, söz konusu cümlenin atıf yapılan Fransızca eserde aynen yer aldığı, sonuç olarak davalı kullanımının usulsüz iktibas niteliğinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 202;** Söz konusu planın (başlıkların) oluşturulmasında davalı tarafından, davacı eserinden esinlendiğinin açıkça belirtilip, davacının çalışmasına vurgu yapılarak, eserine açıkça atıf yapıldığı, davacının örneği verirken bu açıklamayı ve atfa yer vermemeyi tercih ettiği, bunun ise yanlış bir kanaatin oluşmasına sebebiyet verdiği, hukuka aykırı iktibasın bulunmadığı, dosya kapsamında, davalının, söz konusu planın davacıya özgü olmadığı, atıf yapılan Fransızca eserlerde de benzer planların olduğu, planın oluşturulmasında bu eserlerden de yararlandığını ifade ettiği, tarafların eserindeki planlarının tamamen aynı olmadığı, davacının eserinde 8 başlık yer alırken, davalı eserinde 7 başlık yer aldığı, bunların ilk 4 tanesi aynı, diğerleri farklı kavramlarla ifade edilmiş risk türleri olduğu, davalının baştan beri rakamla maddeleme tekniği kullandığı, davacıya atıf gerekmediği, bu örnek bakımından usulsüz iktibas olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 204;** Bu örnekte yer alan cümlelerde tarafların benzer konuyu anlattıkları, davalının söz konusu Fransız yargı kararı için öncelikle Fransız RİCCİ isimli yazara atıf yaptığı, bu eserin, davacı eserinde hiç atıf yapılmayan bir eser olduğu, aynı eserlerden yararlanılması ve aynı yargı kararından söz edilmesi dikkate alındığında metinler arasında benzerlik olmasının normal olduğu, atıf yapılan Fransızca eserlerde de aynı ifadeler ve aynı kararın yer aldığı, davalı davacıdan farklı olarak RICCI'ye de atıf yaptığı, idare hukukumuzda Fransız yargısındaki emsal ve öncü kararlara temas ve alıntı yapmak genel bir uygulama olduğu, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibas şartlarının mevcut olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 205;** Bu örnekte yer alan cümleler bakımından tarafların eserleri karşılaştırıldığında, içerik bakımından benzerliğin olduğu, tarafların farklı İfadelerle anlattıklarının görüldüğü, bu örnek bakımından davalı eserindeki atıf yapılan FRIER, PAILLET, RİCCİ isimli üç Fransız yazara davacı eserinde atıf yapılmamakta, bu eserlerin davacı eserinin kaynakları arasında da yer almadığı, davalının eserinde yer alan bilgiler ve adı geçen yargı kararları, atıf yapılan Fransızca eserlerde de aynen yer aldığı, görüldüğü üzere, davalının atıf yaptığı eserlerde, söz konusu bilgiler, kararlar ve örneklerin aynen yer aldığı, aynı eserlerden ve aynı yargı kararlarından yararlanılması dikkate alındığında benzerliğin normal seviyede görüldüğü, konunun davacı hususiyetine dahil olmadığı ve usulsüz iktibastan söz edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 206;** Bu örnekte yer alan metin için davalı eserinde atıf yapılan yazarlardan Frier, Ricci, Paillet isimli yazarlar, davacı eserinde hiç atıf yapılmayan ve kaynak olarak gösterilemeyen eser olduğu, öte yandan her iki eserde de en çok atıf yapılan Chapus'nün eserinin baskı tarihi ve sayfa numaralarının da farklı olduğu, bu durumun davalının, metni atıf yaptığı asıl kaynaklardan yararlanarak oluşturduğu şeklinde değerlendirildiği, davalı eserinde, davacı eserinden yararlanılan kısımlar açısından üç atfın yapıldığı, bu örnek bakımından taraflara ait eserlerdeki metinler mukayese edildiğinde, içerik bakımından bir benzerlik olduğu, aynı konunun anlatıldığı, aynı örneklerin verildiği, davacının eserinde konu 46 satırda, davalının ese-

rinde ise 30 satırda anlatıldığı, iddia konusu metinlerin davacı hususiyetine dahil olmayacağı, davalının davacı ile aynı örnekleri kullanırken ayrıca üç yabancı esere daha atıf yaptığı, konuyu anlatırken de davacıya üç kez atıf yaptığı, bu nedenle bu örnek bakımından usulsüz iktibas yapılmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 207;** Örnekte yer alan metin için davalı eserinde atıf yapılan yazarlardan Frier, Ricci, Paillet'e davacı eserinde atıf yapılmadığı, her iki eserde en çok atıf yapılan Fransızca eser olan Chapus eserinin baskı tarihi ve sayfa numaralarının davacı ve davalıda farklı olduğu, bu durumun davacının iddiaya konu metinleri oluştururken bu kaynaktan yararlandığı ve davalının da aynı eserin farklı bir baskısından yararlanarak metni oluşturduğunu gösterdiği, her iki yazar açısından asıl kaynak durumunda olan Fransızca eserler incelendiğinde, davalı eserinde yer alan bilgi ve örneklerin atıf yapılan Fransızca eserde de aynı sırayla yer aldığı görüldüğü, taraflarca kullanılan bilgi, ifade ve örneklerin tarafların hususiyetine dahil olmayıp bu örneğe ilişkin usulsüz iktibas iddiasının yerinde görülmediği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 208;** Bu örnekte yer alan metin için davacı eserinde sadece Chapus'nün eserine atıf yapıldığı, (Chapus'nün eserinin baskı sayısı, tarihi ve sayfa numaraları farklıdır.), davalı eserinde, Chapus yanında, Frier, Paillet, Ricci, Lebreton, Darcy, Peiser, Debbasch adlı yazarların eserlerine de atıf yapıldığı, davacı eserinde ise bu yazarlara atıf yapılmadığının görüldüğü, örnek bakımından tarafların eserleri mukayese edildiğinde, aynı konudan bahsedilmesi ve aynı örneklerin verilmesi şeklinde içerik bakımından benzerlik olduğu ancak, davalı eserinde yer alan bilgiler, örnekler, aynı sırayla atıf yapılan Fransızca eserde de aynen yer aldığı, eserden her iki tarafın da yararlanması sebebiyle benzerlik olduğu, her iki tarafın hususiyetine dahil olmayan metinler nedeniyle usulsüz iktibas iddiası yerinde görülmediği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 210;** Bu örnekte her iki yazarın da Chapus'nün eserine atıf yaptığı, ancak Chapus'nün eserinin baskı tarihi ve sayfa numaralarının farklı olduğu, bu durumda iki yazarın aynı eserin farklı baskılarından yararlandığı anlamına geldiği, örnek bakımından tarafların eserleri mukayese edildiğinde, aynı konudan bahsedilmesi ve aynı örneklerin verilmesi şeklinde içerik bakımından benzerlik görüldüğü, tarafların atıf yaptığı ortak Fransızca eserlerin incelenmesinde, davalı eserinde yer alan örneğin atıf yapılan Fransızca eserde de yer aldığı, her iki yazarın kaynağının Fransızca eserler olması itibarıyla örnekte yer alan ifadelerin davacı hususiyetine dahil olmadığını teyit ettiği, ifade şekilleri biraz farklı olduğundan atıf gerekmediği sonuç itibarıyla, davalının usulsüz iktibasta bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 211;** Taraflara ait bu metinlerdeki örneğin her iki eserde de yer aldığı, ancak örneğin anlatımının birebir aynı olmadığı, yargı kararının aktarımı bakımından tarafların aynı yazarın farklı baskılarına ve farklı yazarlara atıf yaptıkları, örneğin aynı olması sebebiyle içerik bakımından benzerlik bulunduğu, her iki tarafın Chapus'nün eserine atıf yaptığı, ancak Chapus'nün eserinin baskı tarihi ve sayfa numaralarının farklı olduğu, davalının da davacı gibi asıl kaynaklardan yararlanarak konuyu ele aldığı, Fransızca eserden her iki tarafın da yararlanması sebebiyle benzerlik olduğu, ifade şekillerinin biraz farklı olduğu, Kızamıkçık konusundaki hatalı çeviri davalının davacıdan etkilendiğini gösterdiği, iki hastalık isminin Fransızca ay-

rılışlarının da benzer olması, kırmızı kelimesini çağrıştırmış ve aynı hataya yol açmış olabileceği, tarafların kullandıkları ifadelerin kaynağı, anlatılan olayı konu alan yargı kararı ve bu kararı ele alan Fransızca eserler olduğundan davacıya ait bir hususiyet ve davalı açısından bir usulsüz iktisabın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 212;** Bu örneğin iki kısımdan oluştuğu, Birinci kısımda "geçici görevliler" tanımı ikinci kısımda ise bu tanım için verilen örneklerin yer aldığı, birinci kısımda yer alan "geçici görevliler" tanımı için başka yazarlar yanında davacı eserine de atıf yapıldığı, anlatım ve örneklerin bir an tamamen davacı hususiyetine dahil olduğu düşünülse ve diğer atıflar olmasa bile davacı eserine atıf yapılmış olması FSEK 35 anlamında yeterli sayılması gerektiği, davalının kullandığı asıl kavram "geçici görevliler" olup, davalının bu kavramdan sonra "arızı işbirlikçi" {collaborateurs occasionels) kavramlarını da kullandığı ancak bunun İçin Fransızca eserler ile davacı eserine atıf yaptığı, sonuç olarak örnekte yer alan tanım ve kavramlar ve örnekler atıf yapılan diğer eserlerde de benzer şekilde yapıldığı, davacı tarafından verilen örnekler davalı eserinde de yer almakla birlikte, davalı tarafından atıf yapıldığı , usulsüz iktisabın olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 213;** Söz konusu örnekler İçin her iki yazarın eserinde de Chapus eserine atıf yapıldığı, tarafların bu eserin farklı baskısına atıf yaptığı, bu nedenle aynı konu veya örnek için taraflarca gösterilen sayfa numaralarının farklı olduğu örneklerin aynı olmasının, taraftarın aynı örneklerin yer aldığı aynı Fransız yargı kararlarına, aynı Fransızca eserler üzerinden atıf yapmasından kaynaklandığı, atıf yapılan Fransızca eserde aynı örneklerin yer aldığı, davalının davacının yararlandığı kaynaktaki örnekleri daha kısaca aktardığı, yabancı esere atıf olduğundan davacıya ayrıca atfa gerek olmadığı, ayrıca örneğe konu ifadeler ve verilen örneklerin davacı hususiyetine dahil görülmediği, bu açısından bir usulsüz İktisabın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 214;** Taraflar ait eserler {örnekte yer alan metinler açısından) mukayese edildiğinde, içerik bakımından bir benzerlik olduğu, bu benzerliğin aynı konunun aynı eserlerden yararlanarak anlatılmasından kaynaklandığı, nitekim her iki yazarın da aynı kaynaklardan yararlanarak konuyu ele aldığı, tarafların yararlandığı Fransızca eser olan Chapus'nün eserinin baskı tarihi ve sayfa numaralarının farklı olduğu, bu durum, her iki yazarın da aynı Fransızca kaynaktan doğrudan yararlandığını/yararlanabilecek durumda olduğunu gösterdiği, davalının eserinde yer alan "(aa) Zararın kaynağı (bb) Eylemin niteliği (cc) İlliyet bağı" şeklindeki başlıkların, davacının eserinde yer almadığı, davalının asıl kaynaklardan yararlanarak, konuyu kendi fikri katkısı ile tasnif etmeye çalıştığı, taraflarca atıf yapılan esere bakıldığında, aynı açıklamaların aynı sırayla yer aldığı, bu ifade ve örneklerin davacının hususiyetine dahil olmadığı, söz konusu örnek bakımından davacı eserinden usulsüz iktibas iddiasının yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 215;** Taraf eserleri incelenerek yapılan karşılaştırmada, davalı eserinin ilgili kısımlarında Danıştay kararlarının yer aldığı, davalı tarafından aktarılan Danıştay kararlarının tahlili yapılırken, davacının eserinden yararlanılan kısımlar için davacı eserine atıflar yapıldığı, davalı tarafından alıntılanan bazı kararlarda farklı kaynaklara, bir karar için farklı kaynakla birlikte davacı eserine atıf yapıldığı, bu

kararların da yayınlanmış kararlar olduğu görülmektedir. Gerek yargı kararları gerekse Yargı kararlarının özetinin, hüküm cümlesinin, önemli bir veya birkaç cümlesinin aktarılması, FSEK 31. maddede düzenlenen serbesti kapsamında olduğu, ancak kararın eleştirisi veya yorumlanmasında bir hususiyet söz konusu olabileceği, bu halde karardan doğrudan veya dolaylı alıntılanan cümle, kavram veya paragraflar bakımından bir eser sahipliği hakkı bulunmamasına mukabil, sahibinin hususiyetini taşıması şartıyla, bununla ilgili değerlendirmeler için atıf yapılması gerekebileceği, davalı tarafından alıntılanan yayımlanmış bazı kararlar için farklı kaynaklara, bir karar için farklı kaynakla birlikte davacının eserine atıf yapıldığı, kitle hareketleri (sosyal olaylar) ile ilgili kararlar sınırlı sayıda olduğundan aynı kararların kullanılmasının olağan karşılanabileceği, kaldı ki bu kararlara davacı (biri hariç) olumsuz yaklaşırken, davalı hizmet kusuru bakımından isabetli bulunduğunu belirttiği, usulsüz iktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 216;** Bu örnekte, bir Fransız Danıştay kararından söz edildiği, kararın davacı tarafından biraz geniş, davalı tarafından ise daha kısa özetler şeklinde aktarıldığı, eserler mukayese edildiğinde, karar için yapılan atıfların farklı eserlere olduğu, davalının eserinde atıf yapılan eserde de söz konusu kararın bulunduğu, karar ve içeriği üzerinde tarafların hususiyetinin bulunmadığı, bu nedenle usulsüz iktibas İddiası şartlarının oluşmadığı, Türkiye'yi ilgilendiren bu önemli kararı iki yazarın da işleminin normal karşılanması gerektiği, davalının burada davacıdan etkilendiği, örnek ile ilgili tüm veriler dikkate alındığında, aynı hatanın davalı tarafından tekrar edilmesinin bir "telif hakkı ihlali" veya "usulsüz iktibas" olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 217;** Bu Örnekte yer alan paragraflarda, daha önce aktarılan Danıştay kararları hakkında bir değerlendirme yapıldığı, değerlendirmeler arasında hacim açısından iki kata yakın farklılık bulunduğu, davalının, kararları daha kapsamlı bir şekilde yorumladığı, her iki yazarın da isabetli buldukları kararların gerekçesine paralel şekilde açıklamalar yapması karşısında, verdikleri bilgi ve ifade içerikleri bakımından benzerlik taşımasının söz konusu olduğu, tarafların idare hukuku alanında çalışmalar yaptığı, karar ve görüş beyan edilen konunun idare hukukunun temel ilkeleri ile ilgili olduğu dikkate alındığında, davalı kullanımının bir usulsüz iktibas olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 218;** Bu örnekte tabloların aynı konulara ilişkin olduğu, konu inceleme planlarının farklı olduğu, sadece "1. Bayındırlık..." ifadesi ile başlayan alt başlıkta kısmi bir benzerlik bulunduğu, davalının eserindeki alt başlıklar, davacının eserinden farklı görüldüğü, tablonun ilişkin olduğu konu aynı olduğundan benzerliğin normal olduğu, hukuk alanındaki ders kitaplarının genelinde olduğu gibi idare hukuku eserlerinde de ana başlıklar genellikle aynı olduğundan başlıkların davacının bulunduğu orijinal plan olarak görülmeceği, diğer idare hukuku eserlerinde de benzer başlıklar yer aldığı, söz konusu başlıkların, Fransızca eserlerde de yer aldığı, iki taraf da bu kaynaklardan yararlanıp ilgili metinlerde açık atıflar yaptığından söz konusu başlık ve atıf başlıkların davacı hususiyetine dahil olmadığı, bu nedenle davalı kullanımının usulsüz iktibas olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 219;** Tarafların aynı konuları, aynı Fransızca eserleri kaynak göstererek ve bu kaynaklardan yararlanarak oluşturduklarının görüldüğü, konu ve kaynak

ayniyeti nedeniyle örnekler arasında benzerlik olduğu gibi farklılıkların da bulunduğu, tarafların aynı konulan ifade ederken farklı biçimlendirme tercihlerinde buldukları, konuların ete alınışı, kapsam ve kaynakları açısından da farklılıklar görüldüğü, davalı tarafından atıf yapılan eserlerin ilgili kısımları incelendiğinde, örnekte yer alan ifadelerin atıf yapılan Fransızca eserlerde aynen yer aldığı görülmekte, bu durum, söz konusu ifadeler üzerinde davacı hususiyetinin bulunmadığı şeklinde değerlendirildiği, bu nedenle örnek açısından usulsüz iktibas iddiaları yerinde görülmediği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 220;** Bu örnek bakımından tarafların eserleri mukayese edildiğinde; İçerik, yani anlatılan konu bakımından bir benzerlik bulunmadığı, metinlerin birebir aynı olmadığı, konu davalı eserinde 11 satırda, davacı eserinde ise 20 satırda anlatıldığı, tarafların ilgili metinlerde bazı ortak Fransız yazarlara (eserlerin aynı veya farklı basılarına) atıf yaptıklarının görüldüğü, metinler arasındaki benzerliğin sebeplerinden birisinin genel İdare hukuku terminolojisi olması, İkincisi ise ortak kaynaklardan yararlanmış olmalarından kaynaklandığı, örnekte yer alan davalıya ait iki paragraflık kısımda davacı eserine iki atıf yapıldığı, davacı tarafından da Fransızca kaynaklardan yoğun olarak yararlanıldığı, Fransızca terminoloji ve Türkçelerinin kullanıldığı, davalı metnin daha kısa ve öz olduğu, konu aynı olduğu için benzer ifadelerin söz konusu olduğu, davalı bazıları aynı olmak üzere daha çok Fransız esere atıfta bulunduğu, ayrıca da davacıya da iki kez atıf yaptığı, davacı tarafından atıf yapılan eserlerde aynı konu aynı veya benzer ifadelerle yer aldığı, davacı eserinde yer alan ifadelerin davacı hususiyetine dahil ve inhisarı dahilinde görülmediğinden haksız iktibas iddialarının yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 221;** Bu örnekte, bir Fransız Danıştay kararından bahsedildiği, karardan, metnin çevirisi şeklinde değil, içerik olarak bahsedildiği, kararın davalı eserinde 10, davacı eserinde ise 18 satırda aktarıldığı, davalı'nın 596 ve 597 dip notlarında kararın kaynağı olarak Chapus, s.1338'e, davacı'nın ise karar için 955 ve 956 nolu dipnotlarında Chapus'nün ayrı ayrı 1365 ve 1356. sayfalarına atıf yaptığı, her iki eserde de atıf yapılan Chapus'un eserinin baskı sayısının ve sayfa numarasının farklı olduğu, kullanılan ifadelerin bir yargı kararı gerekçesi olabilecek nitelikte olduğu, davalının hem Chapus'un eserine hemde kararın kendisine atıf yaptığı, usulsüz iktibasın olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 222;** Örnekte gösterilmeyen birinci paragrafta, devam eden bilgilerin nereden alındığı belirtildiği ve aynı zamanda davacının eserine de atıf (600 nolu atıf) yapıldığı, aynı konunun aynı kaynaklardan yararlanılarak anlatılması söz konusu olduğundan bu benzerliğin normal olduğu, kaynaklar incelendiğinde aynı konu ve aynı örneklerin atıf yapılan Fransızca eserlerde de aynen yer aldığı ve anlatılan konuların idare hukuku kitaplarının genel bilgilerinden olduğundan bu örnek açısından hukuka aykırı iktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 223;** Bu örnekte, davacının mukayese tablosuna almadığı (davalının konuyu açıkladığı) birinci paragrafta, devam eden bilgilerin nereden alındığı belirtilmekte ve aynı zamanda davacının eserine de atıf (600 numaralı atıf) yapıldığı, davalı eserinde yer alan"(cc) Zaranın mala İlişkin olması:"şeklindeki başlığın, davacı eserinde yer almadığı, davalı eserinde, birinci cümle için atıf yapılan eser (603 Düren, age., s.320), davacı eserinde yer almadığı, bu durumun davalının, farklı eserler-

den de yararlandığını gösterdiği, tarafların eserleri bu örnek bakımından mukayese edildiğinde içerik bakımından benzerlik bulunduğu ancak aynı konunun aynı kaynaklardan yararlanılarak anlatılması söz konusu olduğundan, içerik bakımından belli ölçüde benzerliğin normal karşılanması gerektiği, davalı eserinde atf yapılan Fransızca eserde, söz konusu cümlenin aynen yer aldığı, söz konusu ifadelerin davacı hususiyetine dahil olmadığı ve üzerinde davacıya ait bir eser sahipliği hakkı ve davalı kullanımının bir usulsüz iktibas teşkil etmediği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 224;** Bu örnek bakımından tarafların eserleri mukayese edildiğinde, birebir aynılık bulunmadığı, aynı konudan bahsedilmesi ve aynı örneklerin verilmesi şeklinde sadece içerik bakımından benzerlik olduğu, atf yapılan Fransızca eserlerde de aynı konu, aynı sırayla ve aynı örnekler verilerek anlatıldığı, bu nedenle davacının iddiaya konu ettiği hususlar üzerinde bir eser sahipliği hakkının olmadığı, tarafların aynı Fransızca eserlerden yararlandığı, atf yapılan Fransızca kaynaklarda yer alan metnin taraflarca birebir çevirisi değil, kısa özetinin yapıldığı, metinler arasındaki benzerliğin bu kaynak benzerliğinden doğduğu, aynı başlık ve metinlerden her iki yazarın da yararlanabileceği, bu bakımdan konunun planı bakımından usulsüz iktibas iddiasının yerinde olmadığı, davalı eserinde atf yapılan Fransızca eserde hem konunun başlıkları hem de başlıklar altında yer alan örnekler, aynı şekilde bulunduğu, bu örnekleri aktarma ve kaynak eserlerden yararlanma ve kaynak gösterme konusunda tarafların eşit durumda olduğu, davacının da aynı örnekler bakımından aynı Fransızca eserlerden kaynak göstermek suretiyle yararlandığı, davalının ayrıca konu başında genel nitelikte (dp.605 de davacı eserinin 1147-1152 nci sayfalarına) ve sonda bir açıklama için dp.619) davacıya atf yaptığı, benzer ifadeler ve kelimeler kullanılmasının konular arasındaki ayniyet ve benzerlikten kaynaklanması söz konusu olabileceği, bu başlık ve örneklerin davacı hususiyetine dahil olmadığı, metinler üzerinde davacı eser sahipliği haklarının ve davalı açısından bir usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 226;** Bu örnek bakımından taraflara ait eserler mukayese edildiğinde, sadece İçerik, yani ele alınan konu bakımından benzerlik bulunduğu, birebir aynılık bulunmadığı, örnekte yer alan üç paragraf karşılaştırıldığında sadece "İdarenin tüzük, yönetmelik gibi düzenleyici işlemleri", "Nitekim Fransız Danıştay", "Diğer bir örnek" ifadelerinin birebir aynı olduğu, ancak bunların hususiyete dahil olmayan genel ifade niteliğinde olduğu, davalı eserinde atf yapılan FRIER, PAİLLET, RİCCİ isimli yazarlara, davacı eserinde hiç atf yapılmadığı ve kaynakları arasında da yer almadığı, Fransızca eserlerin ilgili kısımlarından da açıkça görüleceği gibi, davalı eserinde yer alan açıklama ve örneklerin burada aynen aynı sırayla yer aldığı, hususiyete dahil olmayan ifadeler üzerinde bir eser sahipliği hakkının bulunmaması nedeniyle, usulsüz iktibas iddialarının da yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 229;** Söz konusu bilgiler atf yapılan eserlerde (bu eserlere Davacı tarafından 135, Davalı tarafından 702 nolu dipnotlarla atf yapıldığı görülmektedir) açık bir şekilde yer aldığı, "Fransız hukukunda adli hizmetlerden dolayı Devletin sorumlu olup olmayacağı konusunda uzun süre yargı faaliyetlerinden dolayı devletin sorumsuzluğu ilkesi geçerli olmuştur" ifadeleri davacı hususiyetine dahil görülmediğinden üzerinde davacının eser sahipliği hakkı ve bu arada davalı hakkında usulsüz iktisap iddialarının yerinde olmadığı, ayrıca, davalının bu genel bilgiyi kısa bir şekilde aktardığı, atf yapılan eserlerde aynı bilgilerin yer aldığı, davacı gibi davalının

da kavramdan sonra Fransızcasını vermesinin atf yapılmasını gerektiren bir özgünlük olmadığı , bu örnek bakımından da usulsüz iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 236;** Bu örnekte yer alan iki cümleden ikincisi için davacıya açıkça atf yapıldığı, bu bakımdan usulsüz bir iktibastan söz edilemeyeceği, "zararın kesin olması" ilkesi atf yapılan eserlerde de ifade edildiği, hem kaynak birliğinden hem de bilginin anonimliğinden dolayı ifadelerde benzerliğin normal olduğu, davacı gibi davalının da kavramdan sonra Fransızcasını da vermesi, atf yapılmasını gerektiren bir özgünlük teşkil etmediği, dolayısıyla usulsüz iktibas iddiası yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 248;** Bu örnekte, özel hukukta olduğu kadar idare hukukunda da bilinen genel ve temel konulardan olan illiyet bağının anlatıldığı, bilgi ve ifadeler üzerinde herhangi bir hususiyet bulunmadığı, FŞEK 35.madde anlamında zorunluluk olmamakla birlikte, her iki yazarın da bu genel bilgiler için çeşitli atıflar yaptığı, bunların aynı ve farklı kaynaklar olduğu, tamamen aynı eserlerden yararlanılmadığı, olsa bile bu durumun telif hukuku açısından bir ihlal olarak değerlendirilemeyeceği, davalının farklı eserlere de atf yaptığı, davalının eserindeki bilgi ve ifadelerin, atf yapılan eserlerde de bulunduğu, bu nedenle usulsüz iktibas iddiaları yerinde görülmediği kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 251;** Bu örnekte yer alan cümle için , davacı eserine açıkça atf yapılmış olduğu, ayrıca atf yapılan Fransızca eserde de aynı cümlenin yer aldığı, bu nedenle bu örnekte hukuka aykırı iktibasın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 257;** Örnekte yer alan bir paragraf bakımından davacı ve davalı metinleri aynı konuyu ele aldığı, bu örnekte davacının sadece Fransız yazarlardan Chapus, Vedel/Delvolve ve Laubadöre/Venezia/Gaudemet isimli yazarlara ait eserlere atf yaparken, davalının bunlar yanında on adet daha yazara atf yaptığı bu durumun, paragrafta yer alan konunun diğer eserlerde de benzer şekilde yer aldığını ve konunun davalı eserinde daha detaylı araştırarak kaleme alındığını gösterdiği, tarafların aynı konuyu aynı/benzer örnek çerçevesinde, ama farklı bir üslup içinde anlatığının görüldüğü, davalının davacıdan farklı olarak Fransız ve Türk uygulamasını karşılaştırdığı, ayrıca çok sayıda yazara da atf yaptığı, burada "Duvar yıkılması" örneğinin davacının eseri ile aynı olduğu, yer itibarıyla bu konuda benzeşme olmakla birlikte idarenin yol yapımı sırasında duvarın yıkımına sebep olması" davacıya has orijinal bir örnek olmayıp İdare hukukçuları tarafından bilinen, kullanılan ve idare hukuku derslerinde verilen örneklerden olduğu, idarenin sorumluluğunu inceleyen geniş kapsamlı bir eserde de, kusursuz sorumluluk oluşturan hallere örnek oluşturan olgu ve olaylara bina ve apartmanda tahribat ve yıkımlar, fiyat düşüşü, park eden aracın çekilmesinden kaynaklanan maddi zararlar örnek verilirken atf yapılmadığı, bu örnek bakımından, davacının hukuka aykırı iktibas iddiasının yerinde olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 259;** Davalı eserinde atf yapılan eserlerde, söz konusu bilgilerin aynen yer aldığı, atf yapılan eserlerdeki bilgi ve örnekler aktarıldığından ifadelerde benzerliğin söz konusu olduğu, davalının ifadesinin daha öz ve kısa olduğu bu nedenle atf yapılmasının gerekli olmadığı, söz konusu ifadelerin davacı hususiyetine dahil olmadığı ve hukuka aykırı iktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.



**ÖRNEK 264;** Örnek gösterilen Fransızca yapıtlarda, aynı terminolojinin farklı tümcelerde kullanıldığı, davalının davacının yanı sıra konuya ilişkin iki özel çalışmaya da atıf yaptığı, iki türe ilişkin tanımların öz ve net olduğu, davalı tarafından atıf yapılan eserlerde, söz konusu kavram ve tanımların yer aldığı, davacı tarafından kullanılan ifadelerin idare ve tazminat hukuku anlamında bir hususiyeti ve özgünlüğü ifade etmediği, bu nedenle örnekte yer alan ifadeler üzerinde davacının bir hususiyetinin olmadığı ve bir telif hakkı ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 269;** Bu örnekte dolayısıyla maddi yokluk-hukuki yokluk ayrımının ilk defa davacı tarafından yapıldığı söylenemeyeceğinden bir özgünlükten söz edilemeyeceği, davalının da konuya davacının eserindeki gibi benzer ardışık sorularla girmesinden dolayı bir etkilenmeden söz edilebileceği, bu usulün özgünlüğü ve atıf yapılmamasının yine de tartışılabileceği, esasen bilgi katmayan bu sorular olmadan da doğrudan konuya girilmesinin mümkün olduğu, sonuç olarak bu örnek açısından, sorular açısından bir usulsüz iktibasın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 271;** Bu örnekte taraflara ait metinler mukayese edildiğinde öncelikle aynı konuya ilişkin olduğu, farklı kaynakları olmakla birlikte her iki yazarın ortak yabancı eserlerden de yararlandıklarının görüldüğü, bu durumun taraflara ait metinler arasındaki benzerliğin sebepleri arasında yer aldığı, örnekte üç cümle yer aldığı, birinci ve ikinci cümle için Fransızca eserlere, paragrafın sonunda yer alan üçüncü cümle içinse Fransızca eser yanında davacının eserine de atıf yapıldığı, davalı eserinde yer alan üç cümleden oluşan paragrafta yer alan ifadelerin, atıf yapılan eserlerde de yer aldığı, bu eserlerden yararlanma konusunda tarafların aynı durumda olduğu, aslında yabancı hukuktaki bazı kavramların aynı şekilde Türkçeye aktarılması ve terminoloji birliği sağlanması, bilimsel düşüncenin gelişmesi açısından arzu edilen bir durum olduğu, bu örnekte hukuka aykırı iktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 273;** Bu örnekte yer alan "keenlemyekün" tabirinin her hukukçu tarafından bilinen ve kullanılan bir tabir olduğu, tarafların da bu kelimenin lügat anlamı için sözlüğe atıf yaptıklarının görüldüğü, bu bakımdan kavram ve anlamının davacı hususiyetinde olmadığı, davacının kavramı kapsamlı bir şekilde irdelediği, kavramın terk edilmesini eleştirdiği, davalının ise bu tür görüşlere dipnotta daha kısa bir şekilde yer verdiği, söz konusu deyimın sözlükteki anlamının verilmesi bakımından bir hukuka aykırı İktibastan söz edilemeyeceği, tarafların kavram üzerindeki inceleme ve eleştirilerinin ise aynı kapsamda olmadığı, davacının "keenlemyekün" kelimesini 887-888 nci sayfada metin içinde genişçe açıkladığı gibi 69 no.lu dipnotta da aynı bilgileri tekrarladığı, davalının ise kısaca dipnotta açıklama yaptığı, davanın genelinde olduğu gibi burada da aynı veya benzer kaynaklara başvurulmasının söz konusu olup bunun normal karşılanması gerektiği, hatta "yokluğun karşılığı keenlemyekündür" veya "keenelemyekün bilindiği gibi yok hükmünde olma demektir" şeklinde açıklama yapıp atıf yapılmasının gerekmediği, sonuç olarak usulsüz İktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

**ÖRNEK 276;** Bu örneğin davalı tarafından yapılan ve üç cümleden oluşan bir tespit niteliğinde olduğu, 269 no.lu örnekteki açıklamalarla birlikte, davacı tarafından "Türk hukukunda ilk defa kendisi tarafından yapıldığını ifade ettiği ayrıma ilişkin olduğu, davacının doğrudan kaynağının Forges olduğu, buna göre davacının "ay-

rımı Türk hukukunda ilk yapan" değil, "Fransız hukukunda yapılan bir aynma Türk hukukunda ilk defa atf yapan yazar" olarak dikkate alınmasının daha isabetli olacağı, davalının 2000 tarihli eserinde bu konuyu ele alması Türk idare hukuku eserlerini incelemesi, dava konusu eserinin 568 vd. sayfalarında Fransız hukukunda "maddi yokluk" ve "hukuki yokluk" konularını anlatması dikkate alındığında, Türk hukukunda böyle bir ayrımın yapılmamış olduğunu tesbit edebileceğinin değerlendirilmesi gerektiği, ayrımın genel bir idare hukuku kitabında ilk defa ele alındığı ve değerlendirildiğinin doğru olduğu, bu sebeple bir ihtimal davalı geniş bir şekilde yararlandığı davacının kitabındaki bu bölümü görmemiş/bakmamış olabileceği eğer görseydi mantıken böyle bir yargıda bulunmayacağı, yahut davalının önemsemiş olabileceği, sonuç olarak bu örnek bakımından usulsüz İktibas bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Yapılan genel ve her bir örnek üzerindeki açıklamalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde; davalının kitabının idari yargılama hukukunun usul ve esaslarına ilişkin bir ders kitabı niteliğinde olduğu, kitabında, benzer kitaplara göre oldukça yoğun bir şekilde atf yaptığı, diğer Fransız yazarlarla birlikte en çok 2000'li yılların başında yayımladığı doktora çalışması esnasında vakıf olduğu anlaşılan CHAPUS'un eserine atıfta bulunduğu, en önemlisi davacının da genel olarak CHAPUS'un anlatım düzenini esas aldığı ve izlediği, Fransız hukuku konusunda daha çok bu eserden yararlandığı, davalı kitabında, davacının iki cilt ve toplam 2467 sayfalık kitabına yaklaşık 450 civarında atf yapıldığı, ayrıca metin içinde de davacının adını zikrettiği, davalı eserlerindeki bilgilerin ve yer yer ifadelerin, davacı eserine benzerliğinin, sadece CHAPUS'den değil aynı zamanda bu yazara paralel olarak davacı ile aynı veya benzer kabul ve tercihlerinden dolayı olabileceği, diğer taraftan, değişik yazarlardan alınan konu başlıklarını salt bir araya getirmek suretiyle ayrı bir anlatım şekli oluşturulmasında davacıya mal edilebilecek bir hususiyetten söz edilemeyeceği, zira bu örneklerin genel olarak belirli bir düzey içerdiği, yenilik taşıdığı, sahibini tanıtmaya yeteneğine sahip ve ayırt edici nitelikli fikri çaba niteliğinde olduğunun söylenemeyeceği, bu bakımdan da aynı veya benzer planların kullanılmasının başlıbaşına usulsüzlük olarak kabul edilemeyeceği, davalının genel olarak Fransa hukukunda davacının da izlediği CHAPUS'un yanı sıra Türk idari hukukunda kısmen ve yer yer davacının eserini önemli bir referans olarak takip ettiğinin de söylenebileceği, dolayısıyla, çeviri ve yargı kararlarından yararlanmaya ilişkin birkaç/az sayıdaki örneğin bu çerçevede ele alınması gerektiği, davalı, davacının eserinden geniş şekilde yararlanmakla beraber, gerek metin içinde ismen belirtmek ve dipnotlarda emsallerine göre yüksek oranda atıfta bulunmak suretiyle alıntı usul ve esasları hususunda genel itibarıyla gereken hassasiyeti gösterdiği, izlenen kaynak ve görüş paralellikleri dikkate alındığında, tartışmalı sayılabilecek birkaç örnekte gerek incelenen konuların genelliği gerek yargı kararlarına münhasırlığı sebebiyle alıntı kaynağını göstermeme bilinciyle hareket edilmediği, mahkeme kararında belirtilen 102 örnek bakımından, birebir aynılık değil, konu ve içerik bakımından benzerlikler olduğu, bu benzerliğin çoğunlukla, eserlerin tezler gibi monografik çalışmalar değil, ders kitabı veya inceleme amaçlı genel eser niteliğinde olmasından, başka birçok eserde ele alınan konuların aynı veya benzer planlar dahilinde ele alınmasından ve aynı kaynaklardan yararlanılmasından kaynaklandığı, istinaf konusu olan 102 örnekte, davacı eserine 49 defa atf yapıldığı, yine davalının eserinde 40 civarında Fransızca eserlere de atf yapıldığı, bunlardan 5-6 tanesinin her iki eserde de aynı olduğu, diğerlerinin davacı

eserinde hiç atf yapılmayan eserler olduğunun tespit edildiği, davacının, davalının yabancı kaynakları görmeden atf yaptığı iddiasının isabetsiz olduğu, örneklerde yer alan bilgilerin, başlıkların ve konuya ilişkin örneklerin genellikle aynı şekilde ve aynı sırayla bu Fransızca eserlerde de yer aldığı tespit edildiği, ilk derece mahkemesi kararına dayanak oluşturan bilirkişi raporunda, sadece tarafların eserlerinin mukayese edildiği, her iki tarafın atf yaptığı Fransızca eserlerin esaslı bir şekilde incelenmediği, bu yüzden de tarafların iddia ve savunmaları ve taraflara ait eserler ile kaynak Fransızca eserler arasındaki ilişkinin değerlendirilmediği, özellikle davacının, iddia ettiği metinler üzerinde eser sahipliği hakkının esaslı olan hususiyetinin mevcut olup olmadığı değerlendirilmeden sadece metinler arasındaki benzerlikten yola çıkarak sonuca gidildiği, oysa davacı ve davalı eserleri ile bunların kaynağı olan Fransızca eserler arasındaki ilişkinin, örneklerde yer alan bilgi ve ifadelerin hukuk veya idare hukukunun genel kabul görmüş ve herkes tarafından bilinen ve kabul edilen ifade ve konularından olup olmadığı değerlendirilmesinin gerektiği, örnek 148'de yer alan ve görünüşte usulsüz iktibas gibi gözüken durumun tüm dosya kapsamı ve yapılan atf sayısı ile davalı kitabının ders kitabı olduğu da dikkate alındığında esaslı etkileyecek bir hata olarak değerlendirilemeyeceği, mahkeme kararında belirtilen 102 örnek bakımından FSEK'in 35. maddesinde belirlenen iktibas serbestisi kapsamında kaldığı, davalı tarafından iktibas kurallarına uyulduğu, eserlerin kapsam ve hacmi dikkate alındığında iktibas sınırının aşılmadığı, Fransızca eserlerden yararlanılırken davacının hususiyetinin ihlal edilmediği, davacının eser sahipliğinden kaynaklanan herhangi bir mali ve manevi hakkının ihlal edilmediği kanaatine varıldığı ve idari soruşturmada son olarak da, Danıştay 1. Dairesi'nin 26.03.2014 gün ve 2014/417E-2014/451K sayılı ilamı ile Kırıkkale Üniversite Rektörlüğü tarafından oluşturulan Yetkili Kurulunun 19.02.2014 tarih ve 2014/2 sayılı men'i muhakeme kararının onanmasına karar verildiği, tüm bu nedenlerle ilk derece mahkemesince davanın reddine karar verilmesi gerekirken davanın kısmen kabulüne karar verilmesi doğru olmamış, Dairemizce yukarıda her bir örnek yönünden yapılan detaylı açıklamalara aykırı görüş içeren Fransızca uzmanı bilirkişinin ayrık raporuna da itibar edilmemiş ve davalılar vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile davanın reddine dair oy çokluğu ile aşağıda gösterilen şekilde karar vermek gerekmiştir.

**HÜKÜM:** Gerekeşi yukarıda belirtildiği üzere;

1 - Davalılar Ramazan Çağlayan ile Seçkin Yayıncılık Sanayi ve Tic. A.Ş. vekilinin istinaf başvurularının KABULÜ ile HMK'nın 353/1-b-2. maddesi gereğince Ankara 2. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'nce verilen 12.07.2017 tarih ve 2012/49 E. - 2017/292 K. sayılı kararın KALDIRILMASINA,

2 - Davanın REDDİNE,

3 - Harçlar Kanunu uyarınca tespit ve ref davası yönünden alınması gereken 44,40 TL, maddi tazminat davası yönünden alınması gereken 44,40 TL ve manevi tazminat davası yönünden alınması gereken 44,40 TL olmak üzere toplam 133.20 TL maktu karar ve ilam harcının, davacı tarafca peşin yatırılan 148,50 TL harçtan mahsubu ile bakiye 15,30 TL harcın karar kesinleştiğinde ve talep halinde davacıya iadesine

4 - Davalılar kendisini vekille temsil ettirmiş olduğundan, reddedilen men ve ref davası yönünden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT hükümlerine göre ta-

yin ve tespit olunan 3.931,00 TL maktu vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine,

5 - Davalı Ramazan Çağlayan kendisini vekille temsil ettirdiğinden, reddedilen maddi tazminat yönünden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT hükümlerine göre tayin ve tespit olunan 1.000,00 TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı Ramazan Çağlayan'a lara verilmesine,

6 - Davalı Ramazan Çağlayan kendisini vekille temsil ettirdiğinden, reddedilen manevi tazminat yönünden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT hükümlerine göre tayin ve tespit olunan 3.931,00 TL maktu vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı Ramazan Çağlayan'a verilmesine,

7 - Davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin uhdesinde bırakılmasına,

8 - Davalılar tarafından istinaf aşamasında yapılan 3.600,00 TL bilirkişi ücreti, 597,70 TL tebligat ve posta giderleri toplamı 4.197,70 TL yargılama masrafının davacıdan tahsili ile davalılara verilmesine,

9 - Yatırılan ve kullanılmayan gider avansının, hükmün kesinleşmesini müteakip re'sen taraflara iadesine (HMK m.333),

10 - Davalılardan peşin alınan 31,40 TL maktu istinaf karar ve ilam harcının, karar kesinleştiğinde ve talep halinde davalılara iadesine,

11 - İstinaf aşamasında duruşma açıldığından ve birden fazla duruşma yapıldığından, karar tarihi itibariyle yürürlükte bulunan AAÜT uyarınca belirlenen 2.725,00 TL vekalet ücretinin, davacıdan alınarak davalılara verilmesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oy çokluğu ile 29/05/2019 tarihinde HMK 361. maddesi uyarınca kararın tebliğinden itibaren iki hafta içerisinde temyiz yolu açık olmak üzere karar verildi.

GEREKÇELİ KARARIN YAZILDIĞI TARİH : 26/06/2019

**Başkan**  
**31413**

**Üye**  
**42473**

**Üye**  
**95073**

**Katip**  
**100225**

### KARŞI OY

Dava, davalıların eser sahibi ve yayıncısı oldukları "İdari Yargılama Hukuku" adlı kitapta, davacıya ait "İdare Hukuku" isimli kitaptan usulsüz iktibas yapıldığı iddiasına dayalı eser sahipliğinden kaynaklanan haklara tecavüzün tespiti, refi ile tazminat istemlerine ilişkin olup, ilk derece mahkemesince yukarıda özetlenen gerekçe ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, bu kararın davalılarca istinaf edilmesi üzerine Dairemizce, HMK'nın 356. maddesi uyarınca istinaf incelemesi duruşmalı olarak yapılmıştır. Dairemiz çoğunluğunca, yukarıda açıklanan gerekçelerle davacı eserinden usulsüz alıntı yapılmadığı ve davanın reddi gerektiği sonucuna ulaşılmış olup, aşağıdaki örnekler yönünden açıklayacağım gerekçelerle davacı eserinden usulsüz iktibas yapıldığı ve bu nedenle davanın kısmen kabulüne karar verilmesi ge-

rektiği kanaatinde olduğumdan, davanın tümünden reddine ilişkin Dairemiz çoğunluk görüşüne katılamıyorum.

**ÖRNEK 25:** Bu örnekte, davalı, davacı ile çok benzer bir cümleyi kaleme almış olup, cümle sonunda da Fransız yazarlara atıfta bulunmuştur. Davacının çevirisi ve üslubuyla, davalının çevirisinin ve üslubunun birebir aynı olması alıntının davadan yapıldığını göstermektedir. Nitekim, Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrık görüşünde de açıklandığı üzere, davalının ve davacının atıf yaptıkları Fransızca kiptaki soru cümlesine, bir çok Türkçe karşılık bulunabileceksen, davalının, davacıyla çok benzer şekilde cümleyi tercüme etmesi, Vedel-Delvolve'nin yazdıklarında, "teknik konularda" ve "[...] apaçık bir şekilde görecektir" ifadelerinin yer almaması, Fransızca yapıtta "apaçık" olanın fark etme biçimi değil, hatanın bizzat kendisi olması, davacının alıntı yaparken, sıfat olan "apaçık" (apaçık hata) yerine "apaçık" (apaçık bir şekilde görmek) anlatımını kullanması, bir başkasının, bunu aynı ifadelerle çevirme olasılığının bulunmaması, davacının serbest yorumu/çeviri hatasının, davalı tarafından olduğu gibi alıntılanması hususları birlikte değerlendirildiğinde, davacı eserinden atıf yapılmadan alıntı yapıldığı ve bunun usulsüz iktibas niteliğinde olduğu sonucuna varılmıştır.

**ÖRNEK 28:** Bu örnekte davacı, bir Fransız Danıştay kararından bahsetmektedir. Kararla ilgili genel bilgi verildikten sonra kararda geçen bir bölümü çevirerek sunmaktadır. Davalı, Fransız Danıştay'ın söz konusu kararına ilişkin genel bilgilendirmeyi davacının cümlesiyle çok benzer ifadeleri kullanarak yaptıktan sonra davacının sunduğu karar bölümünün Türkçe tercümesini birebir aktarmaktadır. Hem davacı hem davalı tarafından kararın aynı bölümünün aktarıma değer görülmesi tesadüf sınırlarını zorladığı gibi bu bölüme ait çevirinin birebir aynı olması da hayatın olağan akışı içinde değildir. Nitekim, Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrık görüşünde de bu husus vurgulanmıştır. Her ne kadar yargı kararlarından herkesin faydalanması mümkün ise de bir yabancı mahkeme kararından yararlanmanın hukuka uygun olabilmesi için, tercümenin bizzat çeviren tarafından yapılması gerekir. Aksi halde usulsüz alıntı söz konusu olacaktır. Zira yabancı bir mahkeme kararından bir cümleyi, bölümü çevirmek; söz konusu kararı çevirenin şahsi malı yapmaz fakat çevrilmiş olan cümleyi, bölümü çevirene ait kılar. Davalı "Fransız Danıştay'ının 1971 tarihli "Ville nouvelle Est" kararı hakkında bilginin CHAPUS'un eserinin 1052. sayfasında ve VEDEL/DELVOLVE'nin eserinin 324. sayfasında yer aldığı, öte yandan bu kararı davacının eserin henüz yayınlanmadan önce "Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi" başlıklı makalesinde incelediğini, dolayısıyla bu kararı ilk defa Gözler'den öğrenmiş olmadığını, bu bakımdan bir hak ihlalden söz edilmesi isabetli olmadığını savunmuştur. Davalının yazarı olduğu, Aralık 2003 tarihli dergide yayımlanan "Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi" başlıklı makaleden, söz konusu kararın davalının bilgisi dahilinde olduğu sonucuna varılması mümkündür. Fakat, anılan makaledeki anlatımlar ile davalının yargılama konusu kitabında bulunan anlatımlar yahut ifade biçimi aynı değildir. Aksine davalı kitabındaki anlatım veya ifade biçimi, davacının kitabında kiyle aynıdır. Zaten önemli olan da koruma ifade biçimine ilişkin bulunduğundan davalının savunması yerinde olmayıp, usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 44:** Bu örnekte davalı, davacının Fransızca bir eserden yaptığı çeviriyi aynen alıntılanmış fakat dipnotta davacıya değil söz konusu Fransızca esere atf

yapmıştır. Fransızca uzmanı bilirkişinin ayrıık görüşünde belirtildiği üzere, davalının Chapus'den yaptığı alıntı için kullandığı atlama işareti gerek olmadığı, bunun dışında, atf yaptığı Chapus'de geçen "tarafıarı bağlamaya devam edecektir" tümcesini kullanmayarak, davacının başka yazarlardan alıntıladiğı gibi "sözleşme tarafları kanunu olarak kalır" tümcesini kullandığı, her iki yazarın da cümleyi alıntılarken aynı Fransızca dilbilgisi yanlışını yaptıkları gözetildiğinde, davalının bu alıntıyı özgün metinden değil, davacının yapıtından aldığı sonucuna ulaşıldığı, atf yapılmadığından bu iktibasın usulüne aykırı olduğu anlaşılmıştır.

**ÖRNEK 59:** Bu örnekte davacı konuyu çeşitli Fransızca eserlere atf yapmak suretiyle açıklamış olup, davalı da konuyu davacıyla çok benzer bir içerik ve ifade tarzıyla sunmuş, ancak davacıya değil davacının da yararlanmış bulunduğu eserlere atf yapmıştır. Hatta öyle ki davacının dipnotta ele almak istediğı bir konuyu, konu böyle bir zorunluluğu teknik olarak gerektirmediğı halde davalı da dipnotta ve davacıdan alıntı yapmak suretiyle incelemeyi uygun görmüştür. Aynı uzmanlık alanında çalışıyor, aynı konuda yazıyor olsalar da iki farklı yazarın bir meseleyi tesadüf eseri olarak bu kadar benzer bir ifade biçimiyle sunması hayatın olağan akışına aykırıdır. Davacıya atf yapılmadığından intihale sebebiyet verilmiştir.

**ÖRNEK 96:** Davacı, Fransızca bir eserden yararlanarak konuyu açıklamış, ancak birebir çeviri yapmayıp konunun ana fikrini kendi cümleleriyle belirtmiştir. Davalı da davacıyla neredeyse aynı cümleyi kullanarak ve davacıya değil davacının dipnotta belirttiğı yazara atf yaparak konuyu ele almıştır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin, ayrıık ek raporunda belirtildiğı üzere, atf yapılan Fransızca eserin ilk tümcesinde, Türkçe'ye yasa koyucu/kanun koyucu olarak çevrilebilecek Fransızca sözcüğün kullanıldığı, tarafların ise Fransızca metinde olmayan "idare" sözcüğünü tercih ettikleri, yine kaynak metinde "denetlemek" kalimesiyle eş ya da yakın anlamlı bir sözcüğün bulunmadığı, kaynak metindeki yargıç/hakim sözcüğünün taraf metinlerinde mahkemeler, yargı yerleri olarak geçtiğı, kaynak eserdeki tekil öznenin, taraf kitaplarında çoğul olarak yer aldığı, buradan hareketle davalının, davacı eserinden yararlandığı sonucuna varılabileceğı, ancak davalının davacıya atf yapmadığı ve bu kullanımın usulsüz iktibas oluşturduğu anlaşılmıştır.

**ÖRNEK 99:** Davacı bu örnekte konuyu açıklamak üzere çeşitli Danıştay kararlarından söz etmiş ve bu kararların bir kısmını tırnak içinde doğrudan aktarmıştır. Davalı da aynı kararları, aynı sırayla kullanmış ve davacının tırnak içinde doğrudan aktardığı kısımlara kendisi de eserinde birebir yer vermiştir. Davalı bu bölümde konuyu açıklamak için, davacının kullandıkları dışında hiçbir Danıştay kararı kullanmamış, başkaca herhangi bir örnek vermemiştir. İki yazarın belli bir konuyu açıklarken yalnızca aynı Danıştay kararlarını örnek vermeleri ve bu kararlarda aynı cümleleri doğrudan aktarmaya gerek duymaları hayatın olağan akışına uygun değildir. Bu örneklerde tesadüf değil, davalının davacının eserinin makul sayılamayacak kadar kapsamlı bir bölümünü atf yapmadan alıntılması durumu vardır. Benzer pek çok örnekte olduğu gibi atf yapılmış olması da usulsüzlüğü ortadan kaldırmaz zira bu kadar geniş, kapsamlı bir alıntı makul sınırı aşmak suretiyle kanuna aykırılık teşkil etmektedir. Bu örneklerde intihale sebebiyet veren aynı yargı kararından istifade edilmesi değil, aynı konuda verilmiş çok sayıda yargı kararı arasından, davacının seçtiğı kararların aynılarının, aynı sıralama ile ve aynı bölümlerinin alıntılanarak kullanılmasıdır. Davalı bu örneklerdeki konuları açıklarken davacının değinmediğı

herhangi bir hususa değinmemektedir. Bu da atıf yapılırsa dahi iktibasın haklı olacak ölçüde yapılması kuralına aykırılık teşkil etmektedir.

**ÖRNEK 101:** Davacı bu örnekte konuyu açıklamak üzere çeşitli Danıştay kararlarından söz etmiş ve bu kararların bir kısmını turnak içinde doğrudan aktarmıştır. Davalı da aynı kararları, aynı sırayla kullanmış ve davacının turnak içinde doğrudan aktardığı kısımlara kendisi de eserinde birebir yer vermiştir. Davalı bu bölümde konuyu açıklamak için, davacının kullandıkları dışında hiçbir Danıştay kararı kullanmamış, başkaca herhangi bir örnek vermemiştir. İki yazarın belli bir konuyu açıklarken yalnızca aynı Danıştay kararlarını örnek vermeleri ve bu kararlarda aynı cümleleri doğrudan aktarmaya gerek duymaları hayatın olağan akışı içinde anlaşılır değildir. Bu örneklerde tesadüf değil, davalının davacının eserinin makul sayılamayacak kadar kapsamlı bir bölümünü atıf yapmadan alıntılanması durumu vardır. Benzer pek çok örnekte olduğu gibi atıf yapılmış olması da usulsüzlüğü ortadan kaldırmaz zira bu kadar geniş, kapsamlı bir alıntı makul sınırı aşmak suretiyle kanuna aykırılık teşkil etmektedir. Öte yandan Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrık raporunda da açıklandığı üzere, tarafların atıf yaptıkları Fransızca yapıtta, ilgili Danıştay kararı ayrıntılı bir biçimde işlenmiş, “Fransız Danıştayı bu tür denetimi 1914 tarihli Gomel karan ile başlatmıştır” ifadesi de, Chapus’un bu kararla ilgili kurduğu giriş cümlesinin davacı tarafından yapılmış bir özetidir. davacının ve davalının alıntı yaptıkları özgün Fransızca yapıtta daha uzun anlatılan bir konunun, aynı bölümlerini seçerek ve aynı biçimde kısaltarak alıntılanmış olmaları yukarıda belirtildiği üzere olağan olmayıp, usulsüz iktisap söz konusudur.

**ÖRNEK 102-103:** Davacı bu örneklerde konuyu açıklamak üzere çeşitli Danıştay kararlarından söz etmiş ve bu kararların bir kısmını turnak içinde doğrudan aktarmıştır. Davalı da aynı kararları, aynı sırayla kullanmış ve davacının turnak içinde doğrudan aktardığı kısımlara kendisi de eserinde birebir yer vermiştir. Davalı bu bölümde konuyu açıklamak için, davacının kullandıkları dışında hiçbir Danıştay kararı kullanmamış, başkaca herhangi bir örnek vermemiştir. İki yazarın belli bir konuyu açıklarken yalnızca aynı Danıştay kararlarını örnek vermeleri ve bu kararlarda aynı cümleleri doğrudan aktarmaya gerek duymaları hayatın olağan akışına uygun değildir. Bu örneklerde tesadüf değil, davalının davacının eserinin makul sayılamayacak kadar kapsamlı bir bölümünü atıf yapmadan alıntılanması durumu vardır. Benzer pek çok örnekte olduğu gibi atıf yapılmış olması da usulsüzlüğü ortadan kaldırmaz. Zira bu kadar geniş, kapsamlı bir alıntı makul sınırı aşmak suretiyle kanuna aykırılık teşkil etmektedir. Bu örnekte intihale sebebiyet veren aynı yargı kararından istifade edilmesi değil, aynı konuda verilmiş çok sayıda yargı kararı arasından davacının seçtiği kararların aynılarının, aynı sıralama ile (davacının eserinde kronolojik bir sıralama da bulunmamasına rağmen) ve aynı bölümleri alıntılanarak kullanılmasıdır. Davalı bu örneklerdeki konuları açıklarken davacının değinmediği herhangi bir hususa değinmemektedir. Bu da atıf yapılırsa dahi iktibasın haklı olacak ölçüde yapılması kuralına aykırılık teşkil etmektedir.

**ÖRNEK 104:** Bu örnekte davacı konuyu çeşitli Fransızca eserlere atıf yapmak suretiyle açıklamıştır. Davalı davacıyla çok benzer bir içerik ve ifade tarzıyla sunmuş ancak davacıya değil davacının da yararlanmış bulunduğu eserlere atıf yapmıştır. Aynı uzmanlık alanında çalışıyor, aynı konuda yazıyor olsalar da iki farklı yazarın bir meseleyi tesadüf eseri olarak bu kadar benzer bir ifade biçimiyle sunması, 4

farklı eserin aynı cümlelerini aynı sırayla alıntılanması olanak dışıdır. Tarafların aynı yabancı eserlere atıf yapmaları mümkün ve yasal ise de yukarıda belirtildiği üzere 4 farklı eserin aynı cümlelerinin aynı sırayla alıntılanması usulsüz alıntı yapıldığı kanaatini uyandırmaktadır.

**ÖRNEK 105:** Davacı bu örnekte konuyu açıklamak üzere çeşitli Danıştay kararlarından söz etmiş ve bu kararların bir kısmını turnak içinde doğrudan aktarmıştır. Davalı da aynı kararları, aynı sırayla kullanmış ve davacının turnak içinde doğrudan aktardığı kısımlara kendisi de eserinde birebir yet vermiştir. Davalı bu bölümde konuyu açıklamak için, davacının kullandıkları dışında hiçbir Danıştay kararı kullanmamış, başkaca herhangi bir örnek vermemiştir. İki yazarın belli bir konuyu açıklarken yalnızca aynı Danıştay kararlarını örnek vermeleri ve bu kararlarda aynı cümleleri doğrudan aktarmaya gerek duymaları hayatın olağan akışı içinde değildir. Bu örneklerde tesadüf değil, davalının davacının eserinin makul sayılamayacak kadar kapsamlı bir bölümünü atıf yapmadan alıntılanması durumu vardır. Benzer pek çok örnekte olduğu gibi atıf yapılmış olması da usulsüzlüğü ortadan kaldırmaz. Zira bu kadar geniş, kapsamlı bir alıntı makul sınırı aşmak suretiyle kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

**ÖRNEK 109:** Bu örnekte davacı ve davalı aynı Fransızca eserlere atıf yaparak hatta aynı Fransız Danıştayı kararını örnek göstererek birbirine çok benzer cümlelerle ve üslupla konuyu açıklamışlardır. Aynı eserden istifade edilmiş olsa dahi, bilhassa bu eserlerin çeviriyi gerektiriyor olması da göz önüne alındığında birbirine bu kadar benzer biçimde konunun ifade dilmiş olması, iki yazarın motamot aynı çeviriyi yapmış olması olağan değildir. Soru kalıbı kullanmak herhangi bir yazarın tekelinde olmamakla birlikte üslubu yansıtan bir göstergedir. Bu durum örnekte yer paragraflar arasındaki ayniyete varan içerik benzerliği ile birlikte değerlendirildiğinde, davalının davacıdan alıntı yaptığı kanaatini uyandırmaktadır. Davacıya atıf yapılmadığından usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 114:** Davacı çeşitli Türkçe eserlerden faydalanarak konuyu açıklamış, davalı da davacıyla aynı eserlere atıf yaparak konuyu izah etmiştir. İki açıklama biçimi arasında büyük bir benzerlik vardır. Yararlanılan kaynaklar incelendiğinde, ifade biçiminin bu eserlerden bağımsız olarak davacının hususiyetini taşıdığı ve kendisine atıf yapılması gerektiği ancak davalı tarafça, davacıya atıf yapıldığı anlaşılmıştır.

**ÖRNEK 127:** Davacı kamu yararı ile özel yarar arasında birleşme konusunu Fransızca bir esere atıf yaparak açıklamış ve bir de örnek vermiştir. Davalı da aynı yazara atıf yaparak konuyu açıkladıktan sonra davacının verdiği örneği kullanmıştır. Söz konusu örnek davacının orijinal fikridir, onun hususiyetini taşımaktadır. FSEK kapsamında kaynak gösterme zorunluluğu yalnızca konunun izahına dair alıntılar için geçerli değildir. Bu izahattan belki daha önemli olarak verilen örnekler bakımından bu tür bir zorunluluk vardır. Zira konu genel bilgi niteliğinde olsa da yazara ait örnek genel bilgi olarak kabul edilemez. Sonuç olarak davacının fikri emeğinin ürünü olarak sunduğu örneğin davacıya atıf yapılmadan kullanılması intihale vücut vermiştir.

**ÖRNEK 142:** Bu örnekte davalı, davacının cümlesini aynen alıntılanmıştır. Dipnotta davacının atıf yaptığı yazara ve davacıya atıf yapmıştır. Ancak atıf yapıl-



miş olması kanunun öngördüğü şartı sağlamak bakımından yeterli değildir. Zira aynen alıntının tırnak içinde verilmesi gerekir. Davacı, dipnotta yararlandığı eserle ilgili bir hata yapmış ve eserin ilgili sayfasına değil söz konusu bilginin yer almadığı başka bir sayfasına atıf yapmıştır. Davalı da dipnotta aynı yanlışı yapmıştır. İki yazarın/kişinin aynı doğruları yapması belli şartlar altında normal karşılanabilirse de aynı yanlışı yapmaları olağan karşılanamaz. Dava konusu kitapların boyutu, yararlanılan kaynakların kapsamı, kitapların toplamında yer alan dipnotların sayısı göz önüne alındığında iki eserde de aynı konuda aynı kitapla ilgili aynı maddi hatanın tekrarlanması tesadüfle açıklanamayacak bir benzerliktir. Bu olasılık dışı durum davalının, davacının dipnotundan kaynak eseri görmeksizin yahut ayrıca kontrol etmeksizin yararlandığı kanaatini uyandırmaktadır. Kaynak eser görülmeksizin o esere atıf yapılması bir şartla mümkündür: nakleden/aktaran sıfatıyla kaynak eseri aktaran kişiye atıf yapılması halinde mümkündür. Davalı dipnotta hem kaynak esere hem de davacıya atıf yapmış ancak davacıyı aktaran olarak göstermemiş ve aynen alıntılanmış kısmı tırnak içine almamıştır. Bu durumda aldatıcı veya yanlıştır mahiyette kaynak gösterme söz konusudur.

**ÖRNEK 148:** Bu örnekte davacı konuyu açıkladıktan sonra Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin bir kararından söz etmiş, kararın belli bir kısmını çevirmiş ve tırnak içinde aktarmış ayrıca kararın ana noktalarını da üç maddede ifade etmiştir. Davacı, çeşitli sorularla okuyucuyu yönlendirmiştir. Davalı da konuyu davacıyla aynı üslup ve aynı kelimelerle açıkladıktan sonra söz konusu yargı kararından bahsetmektedir. Davalı, davacının çevirip eserinde yer verdiği bölümü kelimesi kelimesine kitabına aktarmakta ve fakat davacıya atıf yapmamaktadır. Üslup ve kullanılan kelimelerdeki tesadüfü aşan benzerlik yanında davalının yabancı bir mahkeme kararının çevirisini davacıya atıf yapmadan aktarmış olması, davacının fikri emeğinin eseri olan bu bölümü/çeviriyi kanuna aykırı biçimde kendisine mal etmesi anlamına gelmekte olup, yapılan iktibas usulüne aykırıdır.

**ÖRNEK 155:** Davalı, davacının üslubunu, konuyu sunma ve aktarma biçimini, girizgâh için kullandığı kelimeleri, cümleleri aynen alıntılanmış, davacı ile aynı kelimeleri tırnak içine almış, yine aynı kelimelerin Fransızca karşılıklarına parantez içinde yer vermiş, ancak davacıya atıf yapmamıştır. İki ayrı yazar tarafından meydana getirilen ayrı eserler arasında bu derecede benzerlik olması hayatın olağan akışına aykırı olup, bu örnekte usulsüz iktibas bulunmaktadır.

**ÖRNEK 160:** Bu örnekte davacı ve davalı aynı Fransızca eserlere atıf yaparak, aynı Fransız Danıştay kararını örnek göstererek birbirine çok benzer hatta aynı cümlelerle konuyu açıklamışlardır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrık raporunda da açıklandığı üzere, taraf eserlerinde Fransızca kaynaklardan alınan pasajlar, bire bir çevrilerek değil, ana fikir olarak aktarılmıştır. Fransızca kitaplarda ifade edilen fikir, Türkçe'ye, davacı ve davalı tarafından, bir cümlenin yeri değiştirilse de hemen hemen aynı biçimde aktarılmıştır. Düz bir çeviride bile bu olasılık düşükken, paraphrase denilen yorum/özet/anafikir aktarımında bu durum olanaksızdır. Dolayısıyla bu örnekte davalı, Fransızca yapıtların yanısıra, davacıdan da alıntı yapmıştır. Aynı eserden istifade edilmiş olsa dahi, bilhassa bu eserlerin çeviriyi gerektiriyor olması da göz önüne alındığında birbirine bu kadar benzer biçimde konunun ifade edilmiş olması, iki yazarın motamot aynı çeviriyi yapmış olması olağan değildir.

Davalı, davacıdan hem içerik hem de üslup itibarıyla alıntı yapmış ancak atıf yapmamıştır. Usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 161:** Davacı bu örnekte konuyu açıklamak üzere çeşitli Danıştay kararlarından söz etmiş ve bu kararların bir kısmını turnak içinde doğrudan aktarmıştır. Davalı da aynı kararları, aynı sırayla kullanmış ve davacının turnak içinde doğrudan aktardığı kısımları kendisi de birebir eserine aktarmıştır. Her ne kadar yargı kararlarından herkesin faydalanması mümkün ise de iki yazarın, belli bir konuyu açıklarken aynı Danıştay kararlarını örnek vermeleri ve bu kararlarda aynı cümleleri doğrudan aktarmaya gerek duymaları hayatın olağan akışı içinde mümkün değildir. Dolayısıyla bu örnekte de davalının, davacının eserinin kapsamlı bir bölümünü atıf yapmadan alıntılanması söz konusu olup, usulsüz iktibas vardır.

**ÖRNEK 168:** Bu örnekte davacı konuyu Türkçe ve Fransızca eserlerden atıf yapmak suretiyle faydalanarak, Fransız Danıştayı'nın kararlarını kullanarak açıklamıştır. Davalı da konuyu davacıyla aynı cümleleri aynı sırayla kullanarak açıklamış ve dipnotta davacının da atıf yapmış bulunduğu yazarlara atıf yapmıştır. Dipnotlarda geçen kaynaklardan her iki yazarın istifade etmesi son derece doğal olmakla beraber iki yazarın aynı sırayı takip ederek, aynı cümleleri alıntılanması, aynı örnekleri vermesi olağan dışıdır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrı raporunda belirtildiği üzere, her ne kadar bu örnekte aktarılan bilgiler ve verilen örnekler, atıf yapılan Fransızca yapıtta yer almaktaysa da, referans verilen Fransızca yapıtlarda, davacı ve davalının kendi kitaplarına aldıkları ve almadıkları kusur örnekleri bulunmaktadır. Çocuğun hastanede yataktan düşmesi örneğini, her iki yazar da Chapus'den alıntılanarak kullanmış, ancak hemen ardından gelen paragrafta yer alan, psikiyatri servisinde yatan hastanın mutfaktan aldığı bıçakla cinayet işlemesini, her ikisi de kullanmamışlardır. Benzer biçimde, Chapus tarafından verilen Hepatit B virüsü bulaşması örneği iki yazar tarafından da kullanılırken, aynı örnekteki aynı cümlede geçen AIDS virüsü, her ikisi tarafından da atlanmaktadır. Davalı, yalnızca davacının alıntılanmış olduğu kısımları alıntılanmış, onun alıntılanmadığı kısımları alıntılanmamıştır. Bu durumun tesadüfle açıklanması mümkün değildir. Bu nedenlerle bu örnekte de usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 170:** Bu örnekte davacı ve davalı aynı Fransızca eserlere atıf yaparak, aynı Fransız Danıştayı kararını örnek göstererek birbirine çok benzer hatta aynı cümlelerle konuyu açıklamışlardır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrı raporunda açıklandığı üzere Chapus, ağır kusurun saptanmasındaki üç unsurdan birincisini ele alırken, ağır kusuru, "basit kusurdan daha ağır olan kusur" olarak tanımlamıştır. Ancak davacı, Chapus alıntısını serbest aktarma yoluyla yaptığından, "Hiçbir şey ağır kusur kavramından daha belirsiz değildir./Ağır kusur çok muğlak bir kavramdır./Ağır kusur kavramı son derece değişkendir" olarak çevrilebilecek cümleyi, "Ağır kusur kavramını tanımlamak oldukça güçtür" şeklinde tercüme etmiştir. Davacının bire bir çeviri yapmadığı izleyen cümlelerden de anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, davalının alıntı yaparken davacının yaptığı çeviri/yorumdan etkilenmiş olduğu açıkça görülmektedir. Aynı eserden istifade edilmiş olsa dahi, bilhassa bu eserlerin çeviriyi gerektiriyor olması da göz önüne alındığında birbirine bu kadar benzer biçimde konunun ifade edilmiş olması, iki yazarın motamot aynı çeviriyi yapmış olması olağan değildir. Usulsüz iktibas vardır.

**ÖRNEK 172:** Bu örnekte davacı ve davalı aynı Fransızca eserlere atıf yaparak, birbirleriyle çok benzer hatta aynı cümlelerle konuyu açıklamışlardır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrık raporunda belirtildiği üzere, davalı, Chapus'ü alıntılarla davacıyla aynı tercihleri yapmıştır. Chapus'ün bazı tümcelerini, tıpkı davacı gibi atlamış, her iki yazar da Chapus'ün, hak ve hürriyetlerin korunması gerekliliğinden söz eden tümcesini tamamlayan "bu zaten idari hukukun çağdaş gelişiminin genel bir karakteristiğidir" şeklinde tercüme edilecek vargısını alıntılanmamışlardır. Yine Chapus'ün, "Nasıl 1960'ta, özellikle ağır ya da fevkalâde ağır hatadan ağır kusura geçildiyse, şimdi de ağır kusurdan basit kusura geçiliyor" ifadesi, her iki yazarın alıntılarında atlanmışken, ardından gelen tümcenin alınmış olması dikkat çekmektedir. Davacı ve davalının tümcelerinde, Chapus'ün aynı yerde kullandığı "sans doute = elbette, şüphesiz kuşkusuz" belirteciyle ilgisi olmayan, birbirleriyle yakın anlamlı "ancak" ve "bununla birlikte" belirteçleri kullanılmaktadır. Ayrıca, her ikisi de Chapus'deki "s'effacer" fiilini ("yavaş yavaş yok olmak, gitgide kaybolmak") "geri çekilmek" olarak çevirmişlerdir. İki paragraflık bir yazıdan alıntı yapılırken bu kadar çok tercihin örtüşmesi, benzer hataların yapılması rastlantı olamaz. Davalı, bu alıntıları yaparken davacıdan faydalanmıştır. Aynı eserden istifade edilmiş olsa dahi, bilhassa bu eserlerin çeviriyi gerektiriyor olması da göz önüne alındığında birbirine bu kadar benzer bir biçimde konunun ifade edilmiş olması, iki yazarın motamot aynı çeviriyi yapmış olması hayatın olağan akışı ile bağdaşmaz. Usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 180:** Bu örnekte aynen alıntılanmış bir çeviri vardır ancak atıf davacıya değil asıl kaynağa yapılmıştır. Burada yalnızca çeviri değil, çeviriyi aktarma biçimi de alıntılanmıştır. Hem çeviri aynen aktarılmış hem de konu davacıyla aynı vurgulamalar yapılarak açıklanmıştır. Usulsüz iktibas bulunmaktadır.

**ÖRNEK 183:** Bu örnekte davacı ve davalı aynı Fransızca eserlere atıf yaparak, birbirleriyle çok benzer hatta aynı cümlelerle konuyu açıklamışlardır. Gerçekten de davacı eserindeki cümlelerle davalı eserindeki cümleler neredeyse aynıdır. Aynı eserden istifade edilmiş olsa dahi, bilhassa bu eserlerin çeviriyi gerektiriyor olması da göz önüne alındığında birbirine bu kadar benzer bir biçimde konunun ifade edilmiş olması, iki yazarın motamot aynı çeviriyi yapmış olması olağan değildir. Usulsüz iktibas bulunmaktadır.

**ÖRNEK 205:** Bu örnekte davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da davacıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. Aynı kararların kullanılması keza aynı kaynakların kullanılmış olması dolayısıyla içerikler arasındaki benzerlik bir ölçüde anlaşılabilir olsa da, davalının üslubunun, vurgularının, ifade tarzının benzerliği makul sınırı aşmaktadır. Ayrıca bu örnekte aynı cümlelere de rastlanmaktadır ki iki yazarın bir cümleyi birebir aynı şekilde çevirmesi olağan değildir. Dolayısıyla usulsüz iktibas bulunmaktadır.

**ÖRNEK 206:** Bu örnekte de, davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da davacıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. Aynı kararların kullanılması keza aynı kaynakların kullanılmış olması dolayısıyla içerikler arasındaki benzerlik bir ölçüde anlaşılabilir olsa da, davalının üslubunun, vurgularının

nın, ifade tarzının benzerliği makul sınırı aşmaktadır. Ayrıca bu örnekteki cümleler arasındaki benzerlik te tesadüfle açıklanamayacak niteliktedir. Bu nedenle usulsüz iktibas yapılmıştır.

**ÖRNEK 208:** Bu örnekte de yukarıda olduğu gibi davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da davacıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. Aynı kararların kullanılması keza aynı kaynakların kullanılmış olması dolayısıyla içerikler arasındaki benzerlik bir ölçüde anlaşılabilir olsa da, davalının üslubunun, vurgularının, ifade tarzının benzerliği makul sınırı aşmaktadır. Ayrıca bu örnekte yer yer aynı cümlelere de rastlanmaktadır ki iki yazarın bir cümleyi birebir aynı şekilde çevirmesi olağan olmadığından usulsüz iktibas bulunmaktadır.

**ÖRNEK 211:** Yine davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayırık raporunda açıklandığı üzere davalının alıntı yaptığı Fransızca üç ayrı kitapta da, salgın hastalığın adı "kızamıkçık" olarak geçmektedir. Davacı bunu Türkçeye "kızamık" olarak yanlış çevirmiştir. Davalı da kendi eserinde davacıyla aynı yanlışlığı yapmış, o da bebekte gelişim bozukluğuna yol açan virüsü "kızamık" olarak adlandırmıştır. Hamile öğretmenle ilgili verilen örnekte, davalının, davacının anlatımından aynı hatayı yapacak kadar yararlandığı açık bir biçimde görülmektedir. İki eğitilmiş insanın, bu kadar iyi bilinen iki hastalığı "renk çağırışımı" nedeniyle karıştırmaları ve aynı bağlamda aynı hatayı yapmaları mantıklı görünmektedir. Dolayısıyla bu örnekte usulsüz iktibas yapıldığı açıktır.

**ÖRNEK 212:** Bu örnekte, davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da davacıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. Aynı kararların kullanılması keza aynı kaynakların kullanılmış olması dolayısıyla içerikler arasındaki benzerlik bir ölçüde anlaşılabilir olsa da, davalının üslubunun, vurgularının, ifade tarzının benzerliği makul sınırı aşmaktadır. Usulsüz iktibas yapılmıştır.

**ÖRNEK 214:** Bu örnek için de yukarıda açıklanan durum geçerlidir. Yani davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da davacıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. Aynı kararların kullanılması keza aynı kaynakların kullanılmış olması dolayısıyla içerikler arasındaki benzerlik bir ölçüde anlaşılabilir olsa da, bu kadar uzun bir yazıda, davacı ile davalının üslubunun, vurgularının, ifade tarzlarının benzerliği makul sınırı aşmaktadır. Dolayısıyla burada da usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 215:** Burada davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da davacıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. Aynı kararların kullanılması keza aynı kaynakların kullanılmış olması dolayısıyla içerikler arasındaki benzerlik bir ölçüde anlaşılabilir olsa da, davalının üslubunun, vurgularının, ifade tarzının benzerliği makul sınırı aşmaktadır. Usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 216:** Davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da dava-

çıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrık raporunda açıklandığı üzere, bu örnekte, bir Fransız Danıştay kararından söz edilmektedir. Davalının atıf yaptığı kitapta, büyükelçimiz Erez ve şoförü Yener'in Fransa'da şehit edilmesiyle ilgili olarak taraf yazarların anlatımlarından çok daha kısa bir anlatım bulunmaktadır. Chapus, konuyu çok farklı iki davayla birlikte çok kısa bir biçimde, "...suikaste kurban giden yabancı bir diplomatın iyi korunmadığı savıyla açılan dava" olarak ele almakta, altındaki açıklamadan, bunun "Danıştay'ın, davacılar Yener ve Erez'le ilgili 29 Nisan 1987 tarihli kararı olduğu anlaşılmalıdır. Öte yandan alıntı yapılan Danıştay kararı son derece ayrıntılıdır. Bu ayrıntıların bir kısmı, davalı tarafından değil, davacı tarafından yansıtılmıştır. Davalı bu konuyu ele alırken davacının ifadesini olduğu gibi kullanmaktadır. Öyle ki, davacının bir cümlesinde geçen "ve şoförünün terörist bir silahlı saldırı sonucu öldürülmüşlerdir." şeklindeki Türkçe anlatım bozukluğunu aynen tekrarlamıştır. İki iyi eğitilmiş insanın, aynı olayı ele alırken aynı düşük cümleyi kurmuş olmaları olağan değildir. Aynı cümledeki aynı Türkçe anlatım bozukluğunun rastlantı olabileceği söylenemez. Bu itibarla, burada da açık bir usulsüz iktibas bulunmaktadır.

**ÖRNEK 219:** Bu örnekte davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştay kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da davacıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. De Forges'un sayfa 311'de yer alan tek paragrafta arka arkaya anlattığı üç durumdaki sıralama, davalı ve davacının yaptığı sıralamadan farklıdır. Kamu külfetinde eşitsizliğin bozulmasının birinci özelliğini Çağlayan ve Gözler: a) "tamamlayıcı - subsidiaire- olması" diye ele almış, ikinci özelliği b) "kamu düzenine -ordre public- ilişkin olması" ifadesiyle belirtmişlerdir. De Forges'a göreyse, birinci durum tamamlayıcı olmasının yanında, "yine de bu özelliğinin, yargının onu kamu düzenine ilişkin saymasına" yol açmasıdır. De Forges, ikinci olarak "tazminatın amacının kamu külfeti karşısında eşitliğin yeniden kurulması" olduğunu belirtmektedir. İki Türk yazar da bu düzlemde bundan söz etmemektedirler. De Forges'un kitabındaki ikinci durumu atlayarak, üçüncü özelliği, yani c) "Anzi -accidentel- olmama, daimi olma" durumunu ele almaktadırlar. Öte yandan Chapus (s. 1337), davacı ve davalı gibi 3 değil, 2 unsurdan söz etmiştir. Türk yazarların yaptıkları sıralamanın tersine, Chapus'un birinci unsuru arizi olmamasıdır. İkinci unsuru ise zarann. hem özel hem de anormal oluşudur. Gösterilen Fransızca yapıtlar temel alındığında, davalının buradaki kullanımının, De Forges ve Chapus'nün sıralamasından daha fazla davacının sıralamasına benzemektedir. Dolayısıyla burada da usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 221:** Bu örnekte de davacı konuyu Fransız öğretisine ve Fransız Danıştay kararlarına atıf yapmak suretiyle belli bir sistematik dahilinde açıklamıştır. Davalı da davacıyla aynı kaynaklara ve aynı yargı kararlarına atıf yapmıştır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrık raporunda açıklandığı üzere, alıntı yapılan Chapus'un eserinde, Vic-Frezencac Belediyesi'nin çınarlarıyla ilgili karardan söz edilmektedir. Davacı ve davalının, birbirine çok benzeyen ve bu olaya ilişkin fikir içeren cümleleri, Chapus'da yer almaktadır. "Çınarların güzelliğinden ve gölgesinden tüm toplum yararlanmaktadır." "Ancak bu çınarların gölgesinden ve güzelliğinden sadece o kişi değil tüm kasaba halkı yararlanmaktadır." "Buna mukabil çınarlardan hasıl olan zarar sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır." "Nimeti tüm kasaba halkı tarafından paylaşıldığına göre, zararları da paylaşılmalıdır." "Oysa çınarlardan

ortaya çıkan zarar sadece bu kişinin üstünde kalmaktadır. Nimeti tüm kasaba tarafından paylaşılan çınar ağaçlarının külfeti de tüm kasaba tarafından üstlenilmeli..." Davacı ve davalı tarafından kullanılan yukarıdaki cümleler veya buna benzer fikirler, bunu ima edecek yorumlar, Chapus s. 1328'de yer almamaktadır. Mahkeme kararına atf sadece ilk cümlelerin sonunda verilmiştir. Bu karar özetinde, bir nimet-külfet ikilemi yer alsa da, bu ikilem, davacı ve davalının metinlerinde görüldüğü gibi değildir. Davalı ve davacının, "Tüm kasaba/toplum bu güzelliklerden, nimetlerden yararlandığına göre, verdiği zarar/külfet de tüm kasaba/toplum tarafından paylaşılmalıdır" anlamındaki ortak vargısı, söz konusu mahkeme kararında yer almamaktadır. Tam tersine, Fransız Danıştay kararının özeti, Vic-Frezensac Belediyesi'ne karşı dava açan Cazes'in çatısına düşen çınar yaprakları nedeniyle uğradığı zararın, böyle bir yerin yakınında oturmanın kaynaklanan olağan rahatsızlıkların üstünde olmadığını, zaten buraya yakın oturmanın sağladığı kazanımların, bu zarar telafi ettiği şeklindedir. Mahkeme, mülk sahibinin tazminat istemini bu nedenle reddetmiştir. Dolayısıyla burada davalı, davacının bu konudaki yorumunu kullanmıştır. Aynı kararların kullanılması keza aynı kaynakların kullanılmış olması dolayısıyla içerikler arasındaki benzerlik bir ölçüde anlaşılabilir olsa da, davalının üslubunun, vurgularının, ifade tarzının benzerliği makul sınırı aşmaktadır. Bu nedenlerle usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 226:** Davacı bu örnekte konuyu açıklamak üzere Fransız Danıştayının çeşitli kararlarından söz etmiştir. Davalı da aynı kararları, aynı sırayla kullanmış ve davacının parantez içinde verdiği ek bilgileri kendisi de parantez içinde ayrıca belirtmiştir. İki yazarın belli bir konuyu açıklarken aynı kararları örnek vermeleri ve bu kararlarda konunun özü bakımından hayati nitelikte olmayan dolayısıyla yazanın kişisel tercihinin bağlı olan noktaları da aynı şekilde vurgulamaları hayatın olağan akışına aykırıdır. Burada da usulsüz iktibas söz konusudur.

**ÖRNEK 248:** Bu örnekte de davacı konuyu Türkçe ve Fransızca eserlerden atf yapmak suretiyle faydalanarak açıklamıştır. Davalı da konuyu davacıyla aynı cümleleri aynı sırayla kullanarak açıklamış ve dipnotta davacının da atf yapmış bulunduğu yazarların bir kısmına atf yapmıştır. Dipnotlarda geçen kaynaklardan her iki yazarın istifade etmesi son derece doğal olmakla beraber iki yazarın aynı sırayı takip ederek, aynı cümleleri alıntılanması olağan dışıdır. Dolayısıyla usulsüz iktibas bulunmaktadır.

**ÖRNEK 257:** Davacı konuyu çeşitli Fransızca eserlere atf yaparak açıklamış ve bir de örnek vermiştir. Davalı da davacının dipnotta belirttiği yazarların bir kısmına atf yapmak suretiyle davacıyla benzer ve bir yerde aynı cümleyi kullanarak konuyu açıklamış ve davacının verdiği örnekten de bahsetmiştir. Bu bölümde davacıya atf yapılması gerektiği halde atf yapılmamıştır. Usulsüz iktibas bulunmaktadır.

**ÖRNEK 264:** Bu örneklerde davacı ve davalı aynı Fransızca eserlere atf yaparak, birbiriyle çok benzer hatta aynı cümlelerle konuyu açıklamışlardır. Fransızca dili uzmanı bilirkişinin ayrık raporunda açıklandığı üzere alıntı yapıldığı için örnek gösterilen Fransız yazarlar, aynı terminolojiyi birbirlerinden çok farklı tümcelerle kullanmışlardır. De Forges, alıntılanan pasajda, tazminatın nasıl hesaplanacağını anlatırken, "tam tazminat ilkesi yargıcı irat ya da sermaye biçiminde bir tazminat tercihinde bulunmaya sevk edebilir" demekte, Vödel & Delvolve ise, "idari yargıcın tak-

dirine göre, kişilerin uğradığı zarar, irat ya da sermaye biçiminde ödenebilir” ifadesini kullanmaktadır. Paillet, "Sermaye veya irat ödenmesi" ifadesinin ardından, "sermaye ve irat, opsiyonları arasında bir seçim yapmaya gelince, yargıcın tam serbestisi anlatımını kullanmaktadır. Debbasch alıntısı ise, "tazminatın sermaye olarak ödenmesini olağan" bulurken; iratı geçmişte, paranın değerinin oynamadığı zamanlarda yapılan bir tercih olarak göstermektedir. Oysa, davacı ve davalının bu pasajda kullandıkları tümceler birbirine çok yakındır. Davalının, bu örnekte davacının metninden yararlandığı açıktır. Aynı eserden istifade edilmiş olsa dahi, bilhassa bu eserlerin çeviriyi gerektiriyor olması da göz önüne alındığında birbirine bu kadar benzer bir biçimde konunun ifade dilmiş olması, iki yazarın motamot aynı çeviriyi yapmış olması olağan değildir. Dolayısıyla usulsüz iktibas gerçekleşmiştir.

Her bir örnek ile ilgili olarak yukarıda yapılan açıklamalar ile birlikte tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; 5846 sayılı Kanun'un 31.maddesi uyarınca resmen yayımlanan veya ilan olunan kanun, tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve kazai kararların çoğaltılmasının, yayılmasının, işlenmesinin ve herhangi bir suretle bunlardan faydalanılmasının serbest bulunduğu, yine mevzuat hükümlerinin alıntılanmasında da kaynak gösterilmesine gerek olmadığı, bu hüküm uyarınca yargı kararlarının kimsenin tekeline bırakılmayacağı, bunun yanında dava konusu uyuşmazlıkta olduğu gibi yurt dışında yayınlanmış bilimsel eserlerden de herkesin yararlanabileceği, davacının bu eserlerden daha önce yararlanmış olmasının, bu eserlerden davalının yararlanamayacağı anlamına gelmeyeceği, bununla birlikte dava konusu uyuşmazlıkta olduğu gibi bir yabancı eserden tercüme edilerek yapılan alıntılarının, sonradan bir başka yazar tarafından ilk vücuda getirilen eserden iktibas edilebilmesi için, anılan esere usulüne uygun biçimde atıf yapılmasının gerektiği, yine bir eserde, daha önceden var olan hususiyet taşıyan konunun işleniş biçimine ilişkin tasnif, konuların ifade ediliş biçimi, yararlanılan kaynakların sırası ve aynılığı, işlenen yargı kararlarının tarihleri ve sıraları, yazarın kendine özgü biçimlendirme yöntemi ve bunun tezahür biçimi birebir yahut birebire yakın şekilde bulunuyorsa artık iktibas olmadığının söylenemeyeceği, özellikle, önceki eserde bulunan yabancı eserlere yönelik yapılan atıflardaki maddi hataların ya da anlatım bozukluklarının tekrarının alıntı yapıldığını ispat eden unsurlar oldukları, yabancı kaynaklardan ve özellikle Fransız dilinde vücuda getirilen eserlerden yapılan alıntılarının, sonradan Türkçe olarak oluşturulan farklı ve birbirinden bağımsız vücuda getirildiği iddia olunan iki ayrı esere, iki ayrı yazar tarafından aynı yerlerden ve aynı şekilde alıntı yapılmasının, alıntılarının birebir aynı şekilde tercüme edilmesinin, aynı biçimde yorumlanmasının, değerlendirilmesinin, eleştirilmesinin, önceki alıntılama yapan eserdeki gibi kelimelerin turnak içine alınmasının, Türkçe karşılığı yanına yabancı dildeki karşılığının konulmasının, konuya ilişkin gerek Türk, gerek Fransız Danıştay'ına ait kararların aynı tarih sırasıyla, aynı biçimde seçilen bölümlerinin, benzer biçimsel özellikleri ile birlikte sonraki esere alınmasının, değerlendirilmesinin ve eleştirilmesinin, içerisindeki cümlelerin dahi aynı seçilmesinin tesadüf olarak değerlendirilemeyeceği, somut uyuşmazlıkta ise davalının bu ilkelere uymadığı ve sayılan örnekler yönünden usulsüz iktibas yaptığı anlaşıldığından, bu paragraflar yönünden davanın kısmen kabulüne karar verilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Üye 42473

**Bu belge 5070 sayılı Yasa hükümlerine göre elektronik olarak imzalanmıştır.**